

BEGROTING 2018

Beleid en financiën van Regio
Rivierenland voor het jaar 2018

Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband (gemeenschappelijke regeling) van 10 gemeenten, te weten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Versie voor het Dagelijks Bestuur van 29 maart 2017

Wat vindt u in de begroting 2018:

De opbouw van de begroting 4

De begroting 2018 samenvatting & ontwikkelingen 7

Een overzicht van de belangrijkste beleidsinhoudelijke en financiële onderwerpen in deze begroting, met een verwijzing naar de locatie waar u meer informatie kunt vinden.

Besluitvorming over de begroting 2018 10

Het besluitvormingsproces omtrent deze begroting in beeld.

Beleidsbegroting: het programmaplan

Per programma brengen we in beeld wat de regio ermee wil bereiken, wat we daarvoor gaan doen en welke kosten dit met zich meebrengt.

Programma 1 - Regionale samenwerking 11

Programma 2 - Contractgestuurde dienstverlening 15

Programma 3 - Algemene baten en lasten 20

Programma's

Beleidsbegroting: de paragrafen

In de paragrafen maken we een dwarsdoorsnede van de begroting over de thema's die voor onze regio relevant zijn.

Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing 25

Paragraaf 2 - Onderhoud kapitaalgoederen 29

Paragraaf 3 - Bedrijfsvoering 30

Paragraaf 4 - Financiering 32

Paragraaf 5 - Verbonden partijen 36

Paragrafen

Financiële begroting

De financiële begroting geeft een totaaloverzicht van onze baten en lasten, zowel voor dit begrotingsjaar als de jaren daarna. Daarnaast brengen we onze financiële positie in beeld.

1. Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage 37

2. Uiteenzetting financiële positie 43

3. Meerjarenraming 2018-2021 47

Bijlagen

1. Overzicht van de gemeentelijke bijdrage 2018 49

Meer informatie kunt u vinden op onze website:

Financiën

De opbouw van de begroting

Opzet en inrichting van de begroting

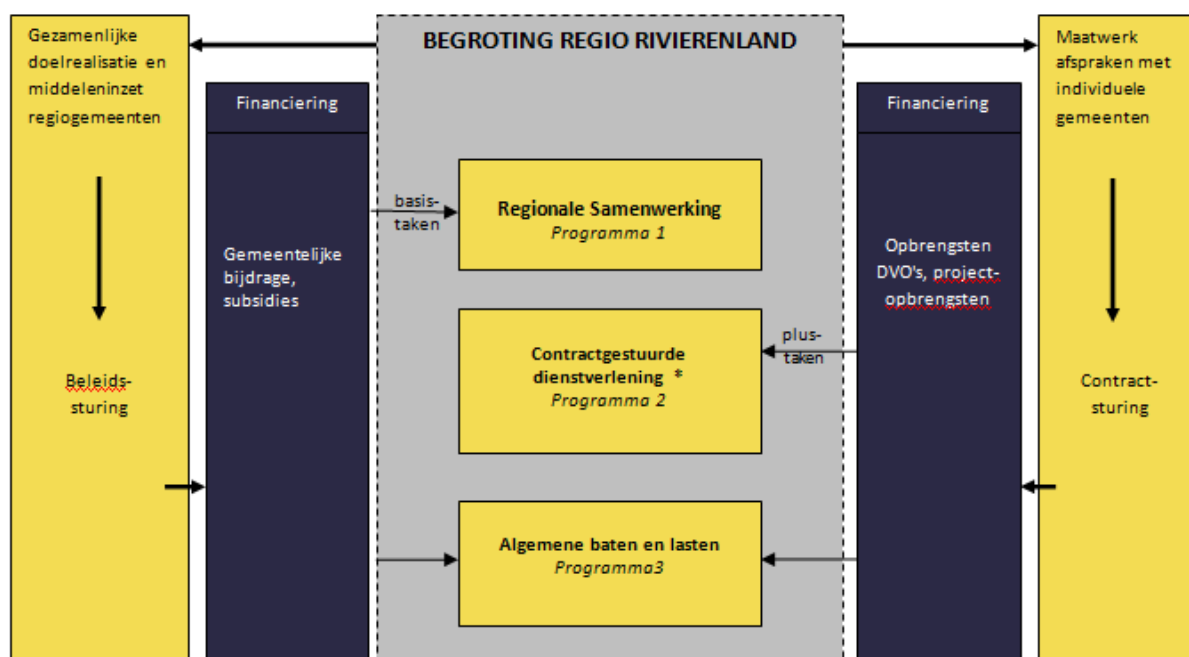
Op verzoek van gemeenten wordt de begroting van Regio Rivierenland zo compact mogelijk gehouden met de focus op financiële verantwoording van de activiteiten die door de Regio worden uitgevoerd voor de aangesloten gemeenten. De programmabegroting geeft een totaalbeeld van de activiteiten van de Regio, de belangrijkste ontwikkelingen, de middelen die met de uitvoering zijn gemoeid en de financiële positie. Bestuurders krijgen met de informatie zoals opgenomen in deze programmabegroting voldoende mogelijkheden voor sturing en controle, zeker nu in programma 3 Algemene Baten en Lasten een goed inzicht wordt gegeven in de algemene dekkingsmiddelen en de overheadkosten.

Eén nieuw programma in de begroting

De programmabegroting 2018 bestaat uit drie programma's. Programma 1 Regionale samenwerking en Programma 2 Contractgestuurde dienstverlening waren al opgenomen in de programmabegroting 2017. Als gevolg van vernieuwde BBV-regelgeving is een derde programma toegevoegd, te weten programma 3 Algemene baten en lasten.

Door de nadruk die ligt op de financiële verantwoording wordt voor de inhoud - waar dat van toepassing is - verwezen naar de programma's en opgestelde plannen van de (dienst)onderdelen van de Regio. Zo worden dubbelingen voorkomen. In de programma's, jaarplannen en bedrijfsplannen is uitgebreide (inhoudelijke) informatie beschikbaar. De gemeenten verantwoorden de beleidsdoelen en de daarmee gemoeide (al dan niet externe) middelen in hun eigen planning & controlcyclus.

Het bovenstaande is in onderstaand schema samengevat, waarbij tevens de financieringsbronnen zijn aangegeven:

Toelichting bij het schema:

De taken op het gebied van begeleiding, monitoring en terugplaatsing van voortijdig schoolverlaters door het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) maken onderdeel uit van de taken die in de begroting bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening zijn opgenomen. Aangezien de taken van het RMC volledig gefinancierd worden door bijdragen van het Rijk is het RMC niet afzonderlijk in het schema opgenomen. De regiogemeenten betalen niets aan de uitvoeringskosten van het RMC.

Basistaken en plustaken

In deze begroting worden de baten en lasten op een heldere manier gepresenteerd bij de verschillende (dienst)onderdelen van de Regio. Daarbij worden basistaken en plustaken onderscheiden. Basistaken worden voor alle lidgemeenten collectief uitgevoerd vanuit de solidariteitsgedachte. Financiering vindt plaats door gemeentelijke bijdrage, Rijks- en provinciale uitkeringen en subsidies.

Plustaken worden door contractgestuurde dienstverlening vraaggestuurd uitgevoerd naar behoefte van (één of meerdere) individuele gemeenten. Hiervoor worden dienstverleningsovereenkomsten per taak afgesloten met (één of meerdere) lidgemeenten afzonderlijk. De gemeenten zijn voor de taken zelfstandig opdrachtgever. Contractgestuurde dienstverlening is opdrachtnemer. Financiering vindt plaats door bijdragen vanuit de individuele gemeenten. Deze geldstromen maken geen deel uit van de gemeentelijke bijdrage.

Gemeenten waarmee dienstverleningsovereenkomsten zijn afgesloten ontvangen informatie op maat over de voortgang en realisatie van de afspraken. Dit valt buiten het kader van deze begroting. De resultaten uit de individuele dienstverlening voor de Regio worden wel verantwoord in deze begroting. Dienstverleningsovereenkomsten kunnen ook met niet-lidgemeenten en not for profit organisaties worden afgesloten. Waar dit aan de orde is, wordt dit toegelicht in de bedrijfsplannen.

Inrichting van de programma's van de begroting

In de programma's wordt een onderscheid gemaakt tussen de bestuurlijke ondersteuning en procesfacilitering vanuit de Regio (Programma 1 Regionale Samenwerking) en het uitvoerende (dienst)onderdeel van de Regio (Programma 2 Contractgestuurde dienstverlening). Dit sluit aan bij de ambtelijke organisatiestructuur van de Regio.

In programma 1 is worden de kosten van de regionale samenwerking verwoord. In programma 2 zijn de kosten van de uitvoeringsorganisatie in beeld gebracht. In de twee verschillende programma's komt ook het onderscheid in basistaken en plustaken tot uitdrukking.

Nieuw in de begroting 2018 is programma 3 Algemene baten en lasten. In programma 3 zijn de overheadkosten verantwoord, die vanaf het begrotingsjaar 2018 (conform BBV-voorschrift) niet meer aan de programma's worden toegerekend. Daarnaast zijn in programma 3 de centrale budgetten opgenomen voor onvoorzien uitgaven en vennootschapsbelasting. Het onderdeel Treasury (waarin begrepen het renteresultaat) is in de begroting 'verhuisd' van programma 1 naar programma 3, waardoor alle algemene dekkingsmiddelen op een centrale plek in de begroting binnen één programma zijn verantwoord. De baten en lasten van de programma's zoals opgenomen in de programmabegroting 2017 en de jaarrekening 2016 zijn niet aangepast of geherrubriceerd om aansluitingsverschillen te voorkomen.

Opzet en inrichting van programma 1 Regionale samenwerking

De bestuurlijke samenwerking binnen Regio Rivierenland georganiseerd via drie Speerpuntberaden, te weten:

- het Speerpuntberaad Agribusiness
- het Speerpuntberaad Economie & Logistiek
- het Speerpuntberaad Recreatie & Toerisme

De Speerpuntberaden zijn ingericht als adviescommissies voor het Dagelijks en Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland.

De Speerpuntberaden richten zich op de procesmatige aansturing van onze drie regionale speerpunten. Dit doen zij aan de hand van een meerjarenprogramma (Ambitiedocument). Elk meerjarenprogramma omschrijft welke ambities we op de speerpunten willen realiseren. Een meerjarenprogramma moet de instemming hebben van de meerderheid van de raden en van het Algemeen Bestuur. Het is aan het Speerpuntberaad om de uitvoering van het programma te regisseren. Daartoe heeft elk beraad de regie over de projecten die onder het beraad worden uitgevoerd, bewaakt het de samenhang en vervult het een verbindende en coördinerende rol. Een essentiële taak van elk Speerpuntberaad is het maken van afspraken over hoe het betreffende speerpunt wordt uitgedragen naar hogere overheden en maatschappelijke partners. Aspecten als lobby en branding, regiomarketing en subsidieverwerving zullen dan ook vaak aan bod komen. Hierbij wordt uitdrukkelijk de verbinding met het bedrijfsleven, maatschappelijke partijen, onderwijs- en onderzoeksinstellingen gezocht.

Binnen elk Speerpuntberaad worden besluiten genomen door de afgevaardigde collegeleden op basis van een collegemandaat. Het zijn dus de colleges die de besluiten nemen. Binnen de Speerpuntberaden worden geen beleidsinhoudelijke keuzes gemaakt. De bestuurlijke projectgroepen/stuurgroepen die onder regie van een Speerpuntberaad vallen gaan over beleidsinhoudelijke keuzes.

Projecten

Naast de speerpunten zijn er onderwerpen die in regionaal verband worden opgepakt omdat gemeenten daarop willen samenwerken. Niet alle gemeenten hoeven hieraan mee te doen. Een project komt tot stand op basis van een idee van een wethouder die collega-wethouders voor zijn of haar idee enthousiasmeert. Samen vormen zij een projectgroep met mandaat van hun colleges. Als eerste stap wordt een startdocument voor het project gemaakt door de ambtenaren van de betreffende wethouders in hun gemeenten. In dit startdocument worden o.a. de doelstellingen, te bereiken (maatschappelijke) effecten en de reikwijdte van het project bepaald. Daarnaast worden de volgende vragen beantwoord: hoe haken andere gemeenten aan, wie doen en betalen mee, wie leveren inzet, wat is de ondersteunende rol van het Regiokantoor etc. Het startdocument waar regionaal mee aan de slag wordt gegaan, gaat naar de raden, via de colleges. De essentie is dat het project op regionaal niveau betekenis heeft.

De begroting 2018 samenvatting & ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen

Wat zien we gebeuren?

1. De organisatie is flexibel en slagvaardig ingericht en de werkwijzen sluiten aan bij de nieuwe opzet van de regionale samenwerking.
2. We werken steeds meer vraag- en projectgericht.
3. De scheiding tussen beleids- en project-ondersteuning (programma 1) en uitvoeringstaken (programma 2) wordt ook doorgevoerd in de inrichting van de organisatie en de aansturing door de leiding.

Wat betekent dit voor de begroting 2018?

1. De begroting volgt de wijzigingen in de opzet en inrichting van de organisatie en de wijze waarop de uitvoering is georganiseerd. Als gevolg daarvan worden de personele en overige lasten in de begroting 2018 anders toegerekend aan de producten binnen programma 1 Regionale samenwerking. Dit leidt er toe, dat er verschuivingen hebben plaatsgevonden in de lastentoerekening en de berekende gemeentelijke bijdrage per onderdeel. In totaal is sprake van een kleine daling van de gemeentelijke bijdrage in de begroting 2018 ten opzichte van 2017.

1. Regionale samenwerking

Te bereiken effect(en)

Het bijeen brengen, verbinden en voeden van overheden, ondernemers en overige partners met het doel de onderlinge relaties te versterken, de samenwerking te ondersteunen en regionale ambities en lokale opgaven te realiseren.

Anders in 2018

Het intensiveren van de samenwerking, ook met andere partners buiten het rivierengebied. Daarnaast ook vernieuwing van de samenwerkingsvormen en financieringsbronnen om de doelen uit het Ambitiedocument te realiseren. Nog meer dan in 2017 zal er aandacht zijn voor Lobby & Branding en versterking van de 'merknaam' FruitDelta.

Belangrijkste aandachtspunten

1. Intensivering van de samenwerking tussen de gemeenten onderling.
2. Profileren van de Regio en versterking van de 'merknaam' FruitDelta.
3. Stimuleren van projectinitiatieven die bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen uit het Ambitiedocument.

Meer informatie over programma 1 op pagina 11

2. Contractgestuurde dienstverlening

Te bereiken effect(en)

Vraaggerichte en efficiënte dienstverlening aan gemeenten (binnen en buiten onze regio) en andere instanties door het leveren van kennis en producten op basis van een goede prijs-prestatie verhouding.

Anders in 2018

Vanaf 1 januari 2017 voert Regio Rivierenland Versis/Basismobiliteit uit voor de gemeenten. De baten en lasten van deze nieuwe activiteit zijn niet in de programmabegroting 2017 verwerkt. In de cijfers van de programmabegroting 2018 zijn de totale baten en lasten van Versis/Basismobiliteit begroot op € 3,8 mln.

Belangrijkste aandachtspunten

1. Nauwere samenwerking met andere organisaties en gemeenschappelijke regelingen bijvoorbeeld voor de activiteiten in het sociale en in het fysieke domein.
2. Een verder professionalisering van de taakuitoefening voor gemeenten en andere (markt-)partijen.

Meer informatie over programma 2 op pagina 15

3 Algemene baten en lasten

Anders in 2018

Dit is een nieuw programma in de begroting. In dit programma zijn de overheadkosten opgenomen, die (conform BBV-voorschrift) niet meer aan de programma's toegerekend worden. Ook de centrale budgetten voor onvoorziene uitgaven en vennootschapsbelasting en het resultaat uit Treasury zijn overgeheveld van programma 1 naar programma 3.

Belangrijkste aandachtspunten

1. Sturen op een efficiënte bedrijfsvoering met een zo laag mogelijke overhead.

Meer informatie over programma 3 op pagina 20

Ontwikkeling lasten en gemeentelijke bijdrage in 2018

- Het bedrag van de lasten in de begroting 2018 is € 3,6 mln hoger dan in de begroting 2017. Deze toename wordt veroorzaakt door de uitvoering van Versis/Basismobiliteit. Hiervoor is in de begroting 2018 een bedrag van € 3,8 mln opgenomen, terwijl in de begroting 2017 alleen het op dat moment bekende budget voor beheerskosten van € 240.000 is verwerkt.
- De overheadkosten mogen op grond van gewijzigde wetgeving niet meer bij de programma's worden opgenomen, maar moeten centraal worden begroot. Dit heeft geen gevolgen voor het totaal van de begrote lasten, maar wel op de omvang van de lasten binnen de programma's. Hierdoor zijn de cijfers in de begroting 2018 niet goed vergelijkbaar met voorgaande jaren.
- Bij de programma's is sprake van een daling van de gemeentelijke bijdrage met € 4.000 (gemeentelijke bijdrage in 2017: € 1.786.000 en in 2018: € 1.782.000). Ondanks de stijging van de salarissen in de begroting 2018 met 3% is een verlaging van de gemeentelijke bijdrage gerealiseerd. Dit is ondermeer het gevolg van de doorgevoerde wijzigingen in de topstructuur. Door de omzetting van een 2-hoofdige naar een 1-hoofdige directie zijn besparingen op salariskosten gerealiseerd.
- Het geraamde voordeel huisvestingskosten is in de begroting 2018 bijgesteld op basis van actuele ramingen en het werkelijk gerealiseerde voordeel in 2016. Per saldo daalt hierdoor de gemeentelijke bijdrage met € 32.000. Uitgangspunt hierbij is wel verlenging van de huidige huur die Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) en GGD Gelderland-Zuid aan ons betalen voor het gebruik van onze bedrijfspanden in Tiel. De eerste huurperiode van 5 jaar loopt af in 2018.
- In totaal daalt de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van de begroting 2017 met € 36.000 (2,2%). Daarbij wordt opgemerkt, dat als gevolg van de gewijzigde en verbeterde allocatie van kosten binnen programma 1 sprake van een kostenverschuiving. De lasten bij 'Algemene bestuursondersteuning' nemen hierdoor aanzienlijk af en de lasten bij 'Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten' nemen hierdoor in dezelfde mate toe.
- In de begroting 2018 is bij programma 1 Regionale samenwerking voor Lobby & Branding een werkbudget opgenomen van € 60.000.
- De voordeel uit Treasury is ten opzichte van de begroting 2017 gedaald met € 50.000. Dit heeft enerzijds te maken met de voorziene afbouw van reserves, waardoor goedkope interne financiering wordt vervangen door (duurdere) externe financiering. Het grootste deel van de afwijking wordt echter veroorzaakt door een neerwaartse aanpassing van de rentevergoeding over de financiering met reserves. Deze is verlaagd van 5% in de begroting 2017 naar 2,5% in de begroting 2018. Tegenover het nadeel bij Treasury staat een voordeel bij de kapitaallasten, die bij programma 3 Algemene baten en lasten zijn opgenomen. Per saldo heeft de rente-aanpassing geen effect op de bijdrage, die de gemeenten betalen.
- De begroting is sluitend met een beperkte inzet van de reserves. Programma 1 Regionale samenwerking is (structureel) sluitend zonder begrote inzet van reserves. Bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening ligt de begrote inzet van de reserves met € 166.000 op een met de begroting 2017 vergelijkbaar niveau. De begrote inzet van reserves bij programma 3 Algemene baten en lasten (€ 6.000) heeft te maken met dekking van kapitaallasten van investeringen op het gebied van klimaatbeheersing. De inzet van de reserve eindigt op het moment, dat de investeringen volledig zijn afgeschreven.

Programma 1 – Regionale samenwerking

Het programma in beeld

Te bereiken effect Het ondersteunen van de samenwerking tussen de gemeenten en met de provincie, andere overheden en maatschappelijk partners.
Deeleffect Het versterken van de relaties met gemeentebesturen en met andere regio's in Gelderland. Het bijeen brengen, verbinden en voeden van overheden, ondernemers en overige partners.
Effectdoelstelling De bestuurs- en adviesorganen zijn tevreden over de geboden ondersteuning.
Nieuwe of gewijzigde activiteiten: -
Reguliere activiteiten: Bestuurders en gemeentelijke vertegenwoordigers ondersteunen bij: <ol style="list-style-type: none">1. Belangenbehartiging en profilering van Rivierengebied.2. Besluitvormingsprocessen en bestuursvergaderingen binnen Regio Rivierenland.3. Informatie-uitwisseling en kennisdeling op de regiomiddagen.4. Bijdrage leveren aan samenwerkingsvraagstukken.
Deeleffect Gemeenten met behulp van het Regionaal Ambitiedocument en projecten ondersteunen lokale opgaven te realiseren en gemeenten versterken in hun regierol op de Speerpunten Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme.
Effectdoelstelling Gemeenten en bestuurders faciliteren in hun gezamenlijke beleidsmatige activiteiten op de drie Speerpunten Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme.
Nieuwe of gewijzigde activiteiten: -
Reguliere activiteiten: <ol style="list-style-type: none">5. Monitoren van de uitvoering van het Regionaal Ambitiedocument 2016-2020.6. Genereren van geldstormen en subsidies.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2018

Beleidskaders

Voor 2018 houden we rekening met onderstaande beleidskaders, die in de afgelopen periode geïntroduceerd of gewijzigd zijn:

Naam	Essentie ervan
Visiedocument Algemeen Bestuur	Beschrijving op hoofdlijnen van de karakteristiek en identiteit van het gebied en richtinggevend kader op hoofdlijnen voor de ontwikkelingen in het gebied, die nadere uitwerking behoeven in de programma's.
Regeling Regio Rivierenland	De regeling op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen voor de inrichting en werking van het samenwerkingsverband.
Reglement van orde Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur van Regio Rivierenland	Huishoudelijke reglementen voor de werkwijze en inrichting van de bestuursvergaderingen.
Beleidsnotitie uittreden van een gemeente voor één taak	Beschrijving van de manier waarop een gemeente voor een onderdeel waaraan gezamenlijk wordt deelgenomen kan uittreden met aangeven van de financiële en juridische componenten daarbij.
Organisatieverordening Regio Rivierenland 2012	Beschrijving van de inrichting en werking van de ambtelijke organisatie met de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de managementlagen en de medewerkers.
Vastgestelde documenten over nieuwe samenwerking tussen colleges en raden van september en november 2014	Beschrijving van een verbeterde werkwijze tussen colleges (o.a. in Speerpuntberaden en projecten) en met de raden (o.a. in kaderstelling en met een Regionale Agendacommissie) van Regio Rivierenland.
Ambtiedocument Regio Rivierenland 2016-2020	Beschrijving van de gezamenlijke ambities voor de bestuursperiode voor Agribusiness (nog meer toonaangevend in Europa), Economie & Logistiek (top 3 van logistieke hotspots van Nederland) en Recreatie & Toerisme (5% jaarlijkse omzetgroei).

Concretisering van onze activiteiten in prestatieafspraken

Bij het onderdeel *Programma in beeld* is een aantal activiteiten benoemd. Daaraan hebben we de onderstaande prestatieafspraken gekoppeld:

Effectdoelstelling	
Activiteit	Prestatieafpraak
1. Belangenbehartiging en profilering van het Rivierengebied.	<ul style="list-style-type: none"> - Inspelen op actualiteiten en organiseren van regelmatige bijeenkomsten met bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordigers van de gemeenten, andere overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties. - Versterking van de 'merknaam' FruitDelta' en intensivering van de activiteiten op het gebied van Lobby & Branding.
2. Besluitvormingsprocessen en bestuursvergaderingen binnen Regio Rivierenland.	<ul style="list-style-type: none"> - Bestuursadvisering gericht op soepele besluitvorming om programma's en projecten te realiseren. - Frequent overleg met de voorzitters van de Speerpuntberaden. - Organiseren van Speerpuntberaden op Regiomiddagen. - De aard en de frequentie van de overleggen zijn gerelateerd aan de te realiseren opdracht. - Ondersteunen van gemeentelijke initiatieven.
3. Informatie-uitwisseling en kennisdeling op de regiomiddagen.	Organiseren van besprekingen over actuele thema's. Creëren van een optimaal samenwerkingsklimaat.

Effectdoelstelling	
Activiteit	Prestatieafspraken
4. Bijdrage leveren aan samenwerkingsvraagstukken.	Het faciliteren van andere organisaties (onderwijs, ondernemers en overheden) in hun samenwerkingsopgaven.
5. Monitoren van de uitvoering van het Regionaal Ambitiedocument 2016-2020	Door monitoring maken we inzichtelijk wat de effecten zijn van de beleidsvoornemens en de invulling daarvan.
6. Genereren van geldstromen en subsidies.	<ul style="list-style-type: none"> - We zetten de middelen die beschikbaar zijn op lokaal, regionaal, provinciaal, landelijk en Europees niveau zo optimaal mogelijk in om de doelen van het Regionaal Ambitiedocument te realiseren. - We genereren subsidies om projecten te financieren. - Verantwoording van ingezette middelen.

Regionaal Investeringsfonds

In de periode van november 2016 tot februari 2017 hebben alle 10 de gemeenteraden ingestemd met de instelling van het Regionaal Investeringsfonds (RIF) en is door alle gemeenten een bedrag van € 3 per inwoner voor het begrotingsjaar 2017 vastgelegd. Dit bedrag wordt via de Bestuursrapportage in de begroting 2017 van Regio Rivierenland verwerkt.

Het RIF is bedoeld als instrument om private initiatieven in de regio aan te jagen en te ondersteunen om de ambities en doelstellingen, zoals vastgelegd in het Regionaal Ambitiedocument, te realiseren. De focus hierbij is op de 3 economische beleidsspeerpunten: Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme. Met de middelen uit het fonds kunnen subsidies worden verstrekt voor lokale projecten.

In 2017 vindt een eerste systeem-evaluatie plaats en worden de ervaringen en eventuele verbeterpunten teruggekoppeld aan het bestuur en de gemeenteraden. Mogelijk kan dit tot aanpassingen leiden in procedures en werkwijzen.

Het merendeel van de regiogemeenten heeft de bijdrage voor het RIF structureel of meerjarig in de eigen begroting opgenomen. Omdat nog niet alle gemeenteraden een (structurele) bijdrage voor 2018 hebben vastgelegd, is in deze programmabegroting geen bijdrage voor het RIF verantwoord. Pas na positieve besluitvorming door alle gemeenteraden wordt de vastgestelde bijdrage in de begroting van 2018 verwerkt. De effecten van een mutaties in de begroting 2018 als gevolg van de gemeentelijke bijdrage voor het RIF worden in de Bestuursrapportage 2018 zichtbaar gemaakt.

De financiën van dit programma

Financiële aandachtspunten

De tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma. Hieronder volgen de belangrijkste financiële aandachtspunten:

1. De gemeentelijke bijdrage bij programma 1 'Regionale samenwerking' bedraagt € 1.820.000 en bestaat uit de bijdrage voor de volgende producten/activiteiten:
 - * Algemene Bestuursondersteuning € 607.000.
 - * Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten € 1.213.000.
2. In de begroting 2018 is geen inzet van reserves begroot. De in de programmabegroting 2017 opgenomen inzet van reserves hield verband van de verwachte beëindiging van de ICT-dienstverlening voor Avri. Op basis van de huidige continuering van onze ICT-dienstverlening verwachten we, dat in 2018 geen inzet van reserves nodig is.

Programma 1 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2016	B 2017 t/m AB mrt	Begroting 2018
Lasten	2.568	2.213	1.088
Baten	677	243	25
Subtotaal	1.891-	1.970-	1.063-
Gemeentelijke bijdrage	1.838	1.786	1.820
Saldo van baten en lasten	53-	184-	757
Onttrekking reserve	134	184	0
Storting reserve	0	0	0
Resultaat	81	0	757

Toelichting bij de tabel:

Het begrote resultaat van € 757.000 (nadeel) is gelijk aan het bedrag van de overheadkosten, die conform BBV-voorschrift niet meer aan het programma worden toegerekend, maar integraal (bij programma 3) worden verantwoord.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende producten:

- Algemene bestuursondersteuning
- Speerpunten (speerpuntberaden & beleidsondersteuning) en projecten.

Meer informatie is te vinden op onze website.

Programma 2 – Contractgestuurde dienstverlening

Het programma in beeld

Te bereiken effect Vraaggerichte en efficiënte dienstverlening aan gemeenten (binnen en buiten onze regio) en andere instanties door het leveren van kennis en producten op basis van een goede prijs-prestatie verhouding.
Deeleffect Dienstverlening aan de gezamenlijke gemeenten op basis van collectieve/individuele afspraken met gemeenten.
Effectdoelstelling Gemeenten voeren op basis van gezamenlijkheid taken uit en zijn tevreden over de kwaliteit en kosten van de geleverde taken.
Nieuwe of gewijzigde activiteiten: -
Reguliere activiteiten: Uitvoeren basistaken op het gebied van: <ol style="list-style-type: none">1. Uitvoering van de begeleiding, monitoring en terugplaatsing van jongeren zonder startkwalificatie van 18 jaar tot en met 22 jaar (RMC).2. Initiëren van projecten gericht op de doelgroep van RMC.3. Uitvoering (van een gedeelte) van de leerplichtfunctie voor de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen, West Maas en Waal en Zaltbommel.4. Preventieve en repressieve werkzaamheden voor sociale zaken voor alle regiogemeenten uitgezonderd Lingewaal (Sociale Recherche).5. Inkoopondersteuning en advies voor alle regio gemeenten.6. Participeren en waar mogelijk ontwikkelen van acties op het gebied van samenwerking en shared services en initiëren van projecten.7. Het coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/Basismobiliteit.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2018

Beleidskaders

Voor 2018 houden we rekening met onderstaande beleidskaders, die in de afgelopen periode geïntroduceerd of gewijzigd zijn:

Naam	Essentie ervan
Bedrijfsplan Contractgestuurde dienstverlening	In het bedrijfsplan is opgenomen op welke wijze Contractgestuurde dienstverlening verder wordt vormgegeven en de ontwikkelingen daarin in de komende jaren.

Een totaaloverzicht van alle relevante beleidskaders is desgewenst opvraagbaar.

Versis/Basismobiliteit

De 10 gemeenten van Rivierenland hebben in 2015 besloten om regionaal te gaan samenwerken op het gebied van basismobiliteit en met ingang van 1 januari 2017 is het nieuwe regionaal vervoersysteem Versis operationeel.

Basismobiliteit is een aan Regio Rivierenland gedelegeerde taak, waarvan de lasten in de begroting opgenomen worden. Gemeenten dragen voor het grootste deel bij aan de kosten van het WMO-voer. Ook de provincie draagt bij in de vorm van subsidie. Daarnaast betaalt de Provincie de kosten van het OV-vangnet vervoer. Met Basismobiliteit neemt het bedrag van baten en lasten in de begroting 2018 toe met € 3,6 mln ten opzichte van de programmabegroting 2017. Met de taakuitbreiding voor Basismobiliteit/Versis nemen ook de financiële risico's en bedrijfsvoeringsrisico's toe. Voor de taken die binnen het programma Contractgestuurde dienstverlening worden uitgevoerd is in de afgelopen jaren een risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening opgebouwd, waaruit eventuele financiële risico's kunnen worden gedekt.

Concretisering van onze activiteiten in prestatieafspraken

Bij het onderdeel *Programma in beeld* is een groot aantal activiteiten benoemd. Daaraan hebben we de onderstaande prestatieafspraken gekoppeld:

Effectdoelstelling basistaken	
Activiteit	Prestatieafpraak
1. Uitvoering van de begeleiding, monitoring en terugplaatsing van jongeren zonder startkwalificatie van 18 jaar tot en met 22 jaar (RMC). 2. Initiëren van projecten gericht op de doelgroep van RMC.	- Op hoofdlijnen staan de volgende punten centraal: <ul style="list-style-type: none">• Uitvoeren van trajecten voor jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten.• Voorkomen van schooluitval bij jongeren die nog bij het onderwijs ingeschreven staan (preventie).
3. Uitvoering (van een gedeelte) van de leerplichtfunctie voor de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen, West Maas en Waal en Zaltbommel.	- Periodiek wordt een managementrapportage gerealiseerd met daarin een overzicht van de voortgang. - Minstens één keer per jaar vindt een evaluatiegesprek plaats met de opdrachtgever. - Periodiek worden enquêtes onder onze afnemers verspreid. - Alle activiteiten worden tegen een marktconforme kostprijs aangeboden die voor alle gemeenten gelijk is. - Dienstverlening kan plaats vinden aan alle aangesloten gemeenten. Ook kan dienstverlening worden aangeboden aan andere (non-profit) partijen.
4. Preventieve en repressieve werkzaamheden sociale zaken voor alle regiogemeenten m.u.v. Lingewaal (Sociale Recherche).	
5. Inkoopondersteuning en advies voor alle regio gemeenten.	
6. Participeren en waar mogelijk ontwikkelen van acties op het gebied van samenwerking en shared services en initiëren van projecten.	Continu wordt in samenwerking met de gemeenten bezien of en zo ja, op welke onderdelen verdergaande samenwerking mogelijk is.
7. Het coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/Basismobiliteit	Coördinatie en beheer van het regionaal vervoersysteem: <ul style="list-style-type: none">• maandelijkse facturering• periodieke monitoring en verantwoording• kwaliteitsmeting• contract- en relatiebeheer• doorontwikkeling van het nieuwe vervoersysteem en onderzoek naar mogelijke verbeteringen

Beleidsindicatoren

Met de wetwijziging van maart 2016 in het kader van de Vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn een aantal beleidsindicatoren vastgesteld, die verplicht in de programma's en programmaverantwoording opgenomen moeten worden. De wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren binnen programma 2 Contractgestuurde dienstverlening hebben betrekking op vroegtijdig schoolverlaters en onderwijsverzuim.

Beleidsindicator: Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (realisatie % VSV-ers 12 t/m 22 jaar schooljaar 2014-2015 met peildatum 1 oktober 2014)				
MBO	deelnemers	vsv-ers	vsv-%	landelijk vsv-%
Buren	652	26	4,0	4,93
Culemborg	663	36	5,4	4,93
Geldermalsen	660	28	4,2	4,93
Lingewaal	281	15	5,3	4,93
Maasdriel	564	19	3,4	4,93
Neder-Betuwe	722	31	4,3	4,93
Neerijnen	324	10	3,1	4,93
Tiel	998	47	4,7	4,93
West Maas en Waal	478	9	1,9	4,93
Zaltbommel	726	37	5,1	4,93
Totaal/gemiddeld Regio	6.068	258	4,3	

Bron: VSV-verkenner/DUO

Beleidsindicator: Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (realisatie % VSV-ers 12 t/m 22 jaar schooljaar 2014-2015 met peildatum 1 oktober 2014)				
VO	deelnemers	vsv-ers	vsv-%	landelijk vsv-%
Buren	1.717	5	0,3	0,44
Culemborg	1.881	5	0,3	0,44
Geldermalsen	1.898	5	0,3	0,44
Lingewaal	729	3	0,4	0,44
Maasdriel	1.467	10	0,7	0,44
Neder-Betuwe	1.575	9	0,6	0,44
Neerijnen	806	0	0	0,44
Tiel	2.693	14	0,5	0,44
West Maas en Waal	1.167	2	0,2	0,44
Zaltbommel	1.812	10	0,6	0,44
Totaal/gemiddeld Regio	15.745	63	0,4	

Bron: VSV-verkenner/DUO

Bovenstaande beleidsindicatoren met betrekking tot vroegtijdig schoolverlaters geven het nettoresultaat weer van de uitval-scores. De indicatoren zeggen niets over de verrichte inspanningen om schooluitval te beperken.

Beleidsindicator: Absoluut verzuim (realisatie schooljaar 2015-2016, leerlingen 5 t/m 17 jaar)			
	Aantal leerlingen 5 t/m 17 jaar	Absoluut verzuim	Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen
Buren	4.218	32	7,6
Geldermalsen	4.669	64	13,7
Neder-Betuwe	4.427	65	14,7
Neerijnen	2.216	27	12,2
West Maas en Waal	2.782	68	24,4
Zaltbommel	4.961	92	18,5
Totaal Regio (6 gemeenten)	23.273	348	15,0

Bron: JVS-Jeugdvolgsysteem/DUO

Beleidsindicator: Relatief verzuim (realisatie schooljaar 2015-2016, leerlingen 5 t/m 17 jaar)			
	Aantal leerlingen 5 t/m 17 jaar	Relatief verzuim	Relatief verzuim per 1.000 leerlingen
Buren	4.218	121	28,7
Geldermalsen	4.669	117	15,1
Neder-Betuwe	4.427	100	22,6
Neerijnen	2.216	62	28,0
West Maas en Waal	2.782	83	29,8
Zaltbommel	4.961	166	33,4
Totaal Regio (6 gemeenten)	23.273	649	27,9

Bron: JVS-Jeugdvolgsysteem/DUO

De in bovenstaande overzichten opgenomen aantallen met betrekking tot absoluut en relatief verzuim sluiten aan op het jaarverslag, dat door Leerplicht is opgesteld. De cijfers geven de inspanningen weer die zijn gedaan op het gebied van verzuimcontrole en -reductie (toezicht & handhaving).

De financiën van dit programma

Financiële aandachtspunten

De tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma. Hieronder volgen de belangrijkste financiële aandachtspunten:

1. De baten en lasten zijn ten opzichte van voorgaande jaren sterk gestegen door de nieuwe activiteit: Het coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/Basismobiliteit.
2. De DVO-bijdragen die de gemeenten betalen voor Leerplicht, Sociale Recherche en Inkoopondersteuning zijn in totaal iets lager dan in de begroting 2017. De tarieven zijn aangepast waardoor in de begroting 2018 een voordeel voor de gemeenten is gerealiseerd van in totaal € 29.000. De tariefaanpassing is het gevolg van gerealiseerde efficiency en structurele bezuinigingen op de uitvoeringskosten en overhead.
3. De begrote inzet van de RMC-reserve en de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening bedraagt € 166.000 en dat is vergelijkbaar met de begroting 2017. Het streven is de begrote reserve-inzet in de komende jaren af te bouwen door het genereren van extra opbrengsten en door een verdere verbetering van de efficiency.

Programma 2 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2016	B 2017 t/m AB mrt	Begroting 2018
Lasten	2.705	2.580	5.757
Baten	2.823	2.411	6.243
Subtotaal	118	169-	486
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0
Saldo van baten en lasten	118	169-	486
Onttrekking reserve	179	169	166
Storting reserve	316	0	0
Resultaat	19-	0	652

Toelichting bij de tabel:

Het begrote resultaat van € 652.000 (nadeel) is gelijk aan het bedrag van de overheadkosten, die conform BBV-voorschrift niet meer aan het programma worden toegerekend, maar integraal (bij programma 3) worden verantwoord.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende producten:

- Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)
- Leerplicht
- Sociale Recherche
- Inkoopondersteuning
- Versis/Basismobiliteit
- Overige projecten

Achtergronden bij dit programma

Meer informatie over Contractgestuurde dienstverlening is te vinden op onze website.

Een nieuw programma

Programma 3 is een nieuw hoofdstuk in de programmabegroting van Regio Rivierenland. Als gevolg van de wetwijziging van maart 2016 in het kader van de Vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden overheadkosten centraal begroot en verantwoord en niet meer toegerekend aan taken/activiteiten. Alleen de kosten die een directe relatie hebben met het primaire proces worden aan de programma's toegerekend.

De indirecte kosten (overhead) wordt centraal geregistreerd binnen programma 3 Algemene baten en lasten. Ook de resultaten uit Treasury en de centrale budgetten voor onvoorziene uitgaven en vennootschapsbelasting worden in programma 3 begroot en verantwoord.

Resumerend zijn in programma 3 Algemene baten en lasten de volgende onderdelen opgenomen:

A Overhead	Taakveld 0.4 uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
B Treasury	Het renteresultaat zoals opgenomen in taakveld 0.5 uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
C Onvoorziene uitgaven	Het centrale budget voor onvoorziene uitgaven maakt deel uit van taakveld 0.8 'Overige baten en lasten' uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
D Vennootschapsbelasting	Het centraal begrote bedrag voor de heffing van vennootschapsbelasting wordt opgenomen in taakveld 0.9 'Vennootschapsbelasting' uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.

De financiën van dit programma

Financiële aandachtspunten

De tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma. Hieronder volgen de belangrijkste financiële aandachtspunten:

1. Programma 3 is nieuw in de programmabegroting 2018. In de jaarrekening 2016 en in de programmabegroting 2017 is programma 3 Algemene baten en lasten niet opgenomen. Om aansluiting te blijven houden met de cijfers zoals die in de programma's van de rekening over 2016 en de begroting 2017 zijn gepresenteerd, hebben we geen wijzigingen of herrubriceringen van baten en lasten toegepast in de ter vergelijking opgenomen cijfers. Wel wordt na de samenvattende cijfertabel op de volgende pagina een gedetailleerde specificatie gegeven per onderdeel, zodat met deze begroting voldoende inzicht gegeven wordt in de baten en lasten. De kosten van onze bedrijfsvoering zijn transparanter en meer inzichtelijk weergegeven in de begroting. Daarmee wordt een betere sturing en control gerealiseerd.
2. De begrote lasten bij programma 3 bestaan bijna volledig uit de kosten van onze overhead.
3. In het bedrag van de begrote baten is de bijdrage van € 133.000 begrepen, die Avri na de afsplitsing (op 1 januari 2016) betaalt via de erfpachtcanon als vergoeding voor de niet afbouwbare overhead.
4. Het begrote resultaat uit Treasury is in 2018 lager dan in 2017, omdat de rente is toegerekend aan investeringen met een verlaagd omslagpercentage van 3%. In voorgaande jaren rekenden we met een hoger omslagpercentage van 5%, gebaseerd op de hoge financieringsrente die we betaalden op oude BNG-leningen. De aanpassing van de gehanteerde omslagrente is wettelijk voorgeschreven en een gevolg van de Vernieuwing BBV. De rekenrente sluit nu beter aan bij de actuele marktrente.
5. Van de reserve Klimaatbeheersing wordt € 6.000 ingezet voor dekking van kapitaallasten, die in de kosten van overhead zijn opgenomen.

Programma 3 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2016	B 2017 t/m AB mrt	Begroting 2018
Lasten	0	0	1.536
Baten	0	0	159
Subtotaal	0	0	1.377-
Gemeentelijke bijdrage	0	0	38-
Saldo van baten en lasten	0	0	1.415-
Onttrekking reserve	0	0	6
Storting reserve	0	0	0
Resultaat	0	0	1.409-

Overzicht van de kosten van overhead

Overhead heeft betrekking op ondersteunende taken die niet direct dienstbaar zijn aan de externe klant of het externe product. De algemene definitie luidt als volgt: *overhead heeft betrekking op alle kosten die samenhangen met de sturing en de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

In onderstaand overzicht is een specificatie opgenomen van de overhead, waarbij voor het onderscheid naar de verschillende kostencomponenten aansluiting is gezocht bij de definitie en opsomming uit de Notitie Overhead van de BBV-commissie. De inrichting van onze administratie sluit hierop aan.

Overhead	Begroting 2018	Wijze van verdeling en toerekening van overhead
Kosten directie en management primair proces	€ 299.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten concernondersteuning en bestuursondersteuning	€ 697.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten van huisvesting	€ 178.000	combinatie van vaste bedragen en verdeling o.b.v. fte's
Kosten van administratie en facilitaire ondersteuning	€ 130.000	verdeling o.b.v. vaste percentages
Kosten met betrekking tot personeelszaken en organisatie	€ 115.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten van informatievoorziening en automatisering	€ 153.000	Verdeling o.b.v. fte's
Totaal van de kosten van overhead	€ 1.572.000	
Baten in relatie tot de overhead:		
Vergoeding overheadkosten via erfpachtcanon	- € 133.000	
Overige bijdragen en subsidies voor overheadkosten	- € 24.000	
Saldo van de baten en lasten van overhead	€ 1.415.000	
Onttrekking reserve Klimaatbeheersing	€ 6.000	
Saldo/resultaat taakveld 0.4 Overhead	€ 1.409.000	

Op basis van de in bovenstaande tabel weergegeven verdeelsleutels bedraagt de overhead voor programma 1 Regionale samenwerking € 757.000 en voor programma 2 Contractgestuurde dienstverlening € 652.000. Voor de uitvoeringsteams van Contractgestuurde dienstverlening komt dat neer op een gemiddeld bedrag van € 29.400 per fte en dat is ruim € 2.000 lager dan de (landelijke) overheidsnorm voor overhead van € 31.500 die is opgenomen in de Handleiding Overheidstarieven 2017.

Treasury

In het kader van de afsplitsing van Avri zijn de BNG-leningen op basis van kapitaalbehoefte verdeeld over Regio Rivierenland en Avri. Vanaf 1 januari 2016 hebben wij nog maar één BNG-lening met een saldo op het afsplitsingsmoment (1 januari 2016) van € 2.812.500. Op deze lening wordt jaarlijks € 250.000 afgelost. Het rentepercentage van deze oude lening (uit 2007) bedraagt 4,335%.

De lening heeft op 1 januari 2018 een saldo van € 2.312.500 en deze lening wordt primair gebruikt voor de financiering van de gronden, die in erfpacht zijn uitgegeven aan Avri (projectfinanciering) en een balanswaarde van € 2.028.519 hebben.

In het nieuwe BBV worden alle rentelasten en rentebaten begroot en verantwoord op het taakveld Treasury. In de paragraaf Financiering is een renteschema opgenomen, dat inzicht geeft in de rentebaten, rentelasten en het begrote renteresultaat. Het saldo en de samenstelling van het resultaat uit treasury is in onderstaand overzicht samengevat.

Rentelasten externe financiering	€ 99.000
Rentebaten	- € 2.000
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 97.000
Af: toerekening rente aan gronden die in erfpacht zijn uitgegeven (projectfinanciering tegen een rente van 4,335%)	- € 88.000
Totaal van de aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 9.000
De aan taakvelden toegerekende rente (o.b.v. renteomslagpercentage van 3%)	- € 69.000
Begroot resultaat uit treasury (voordelig)	€ 60.000

Het begroot resultaat uit treasury (voordeel) wordt via de gemeentelijke bijdrage teruggegeven aan de gemeenten.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2018 is een centraal budget voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 20.000, gelijk aan het budget dat in de begroting 2017 is opgenomen. Financiering gebeurt via de gemeentelijke bijdrage.

Vennootschapsbelasting

In de begroting 2018 is een centraal budget voor de heffing van vennootschapsbelasting opgenomen van € 2.000. Financiering gebeurt via de gemeentelijke bijdrage.

Beleidsindicatoren

Met de wetswijziging van maart 2016 in het kader van de Vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn een aantal beleidsindicatoren vastgesteld, die verplicht in de programma's en programmaverantwoording opgenomen moeten worden.

De wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren binnen programma 3 zijn in het hierna opgenomen overzicht benoemd en toegelicht.

Beleidsindicator:	
Personele formatie (fte per 1.000 inwoners)	0,18
Personele bezetting (fte per 1.000 inwoners)	0,20
Externe inhuur (% van totale salariskosten, inclusief kosten inhuur externen)	2,7%
Overhead (% van de totale lasten)	18,8%
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	€ 16,96

Toelichting bij de beleidsindicatoren

Personele formatie en personele bezetting

De personele formatie is gebaseerd op het formatieoverzicht met datum 1 juli 2016, waarin ook de vacatures zijn meegenomen. De personele bezetting betreft de situatie per 1 april 2017, waarin de besluiten met betrekking tot de personele formatie en aanstellingen t/m maart 2017 zijn verwerkt.

	Personele formatie (inclusief vacatures)	Personele bezetting
	fte	fte
Directie en management primair proces	2,00	2,00
Gedetacheerd personeel		1,00
Concern- en bestuursondersteuning, ICT en administratie	12,78	12,10
Speerpunt- & beleidsondersteuning en projecten	9,70	10,14
Uitvoeringstaken Contractgestuurde dienstverlening	19,62	23,07
Totaal fte	44,10	48,31
Totaal fte per 1.000 inwoners	0,18	0,20

De personele bezetting is per saldo 4,21 fte hoger dan de personele formatie. Het verschil kan als volgt worden verklaard:

* Gedetacheerd personeel	+ 1,00
* Uitbreiding personele formatie Contractgestuurde dienstverlening / Inkoop	+ 1,00
* Uitbreiding personele formatie Contractgestuurde dienstverlening / RMC	+ 2,56
* Uitbreiding personele formatie voor projecten	+ 1,04
* Vacatureruimte (nog niet opengestelde vacatures)	- 1,49
* Overige mutaties, per saldo	+ 0,10
Totaal verschil	<u>4,21</u>

Toelichting:

De extra salarislust met betrekking tot gedetacheerd personeel (1 fte) wordt gefinancierd uit de detacheringsvergoeding die wij van de gemeente Buren ontvangen.

De uitbreiding bij Inkoop (1 fte) is een geplande formatie-uitbreiding, die het gevolg is van een hoge werkvoorraad en een toename van de inkoopopdrachten voor derden. De extra salarislust wordt volledig gefinancierd door extra opbrengsten.

De toename van de personele bezetting bij RMC heeft betrekking op (nieuwe) medewerkers die vanaf 1 januari 2017 een vaste aanstelling hebben gekregen. De extra salarislusten worden gefinancierd door projectgerelateerde inkomsten en door inzet van de RMC-reserve. Met de personele uitbreiding wordt vooruitgelopen op de pensionering van een medewerker van RMC aan het eind van 2017.

De toename van de personele bezetting voor projecten wordt gefinancierd door extra opbrengsten, ondermeer voor Versis/Basismobiliteit.

Externe inhuur

De in de salarisbegroting opgenomen budgetten voor (structurele) externe inhuur zijn net als in voorgaande jaren laag en bedragen minder dan 3% van de totale begrote salarislasten. In het geval we voor (tijdelijke) projecten extern personeel inhuren, worden de lasten hiervan gefinancierd uit de projectopbrengsten. De eventuele inhuurkosten voor projecten zijn niet in de salarisbegroting meegenomen.

Overhead en apparaatskosten

In onderstaand overzicht zijn de lasten gespecificeerd:

	Overhead	Apparaatskosten
Totaal van de kosten van overhead	€ 1.572.000	€ 1.572.000
Organisatiekosten uitvoeringsteams Contractgestuurde Dienstverlening		€ 1.665.000
Organisatiekosten speerpunt- & beleidsondersteuning en projecten		€ 833.000
Totaal	€ 1.572.000	€ 4.070.000
% van de totaal begrote lasten	18,8%	48,6%
Bedrag per inwoner	€ 6,55	€ 16,96

Producten

Tot dit programma behoren de volgende taakvelden/producten:

- Overhead
- Treasury
- Onvoorziene uitgaven
- Vennootschapsbelasting

Paragraaf 1 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2018

De weerstandscapaciteit van de regio is voldoende om de risico's die we lopen op te vangen. We zetten het beleid ongewijzigd voort.

Toelichting bij de financiële risico's

Onderstaande risico's zijn relevant voor de begroting 2018:

1. De afgelopen jaren is de vaste gemeentelijke bijdrage van de gemeenten voor Contractgestuurde dienstverlening omgezet naar dienstverleningsovereenkomsten. Dit heeft een toename van de financiële risico's bij Regio Rivierenland tot gevolg. Financiële risico's en eventuele tekorten bij de uitvoering van taken voor gemeenten kunnen worden opgevangen door inzet van de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.
2. De huurcontracten die in 2013 zijn afgesloten met Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) en GGD Gelderland-Zuid (GGD) hebben een looptijd van 5 jaar en eindigen in 2018. In de begroting 2018 gaan we uit van verlenging van de huurcontracten. Bij een wijziging of eventuele beëindiging van de huurovereenkomst ontstaat een financieel nadeel als gevolg van de verlaging van de huuropbrengsten. Het voordeel huisvestingskosten kan dan aanzienlijk lager uitvallen.
3. Voor de ICT-dienstverlening voor Avri sluiten we jaarlijks een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Inmiddels is 2016 financieel afgewikkeld en voor 2017 zijn we in overleg met Avri over een nieuwe DVO. Voor de jaren na 2017 bestaat geen zekerheid over de wijze waarop de huidige ICT-dienstverlening wordt gecontinueerd.
4. Met de nieuwe taak 'Het coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/Basismobiliteit' en de daarmee gepaard gaande omzetgroei zijn ook de risico's toegenomen. Ter toelichting: Regio Rivierenland is namens de regiogemeenten en provincie verantwoordelijk voor de organisatie van het regionale vervoersysteem Versis. Voor de uitvoering van het vervoer zijn overeenkomsten gesloten met een regiecentrale en een 3-tal vervoerders. Financiële risico's bestaan bij een eventueel faillissement van een van de partijen. Daarnaast bestaan risico's bij onenigheid tussen opdrachtgever en uitvoerende ondernemers, wat uiteindelijke financiële gevolgen kan hebben. Ook het beschikbare budget voor beheerskosten van € 240.000 kan ontoereikend blijken. We zijn pas een paar maanden op weg met Versis en er bestaan daardoor onzekerheden ten aanzien van de omvang van de (noodzakelijke) kosten. Tot slot kunnen er financiële risico's zijn op het gebied van personele verplichtingen, als de uitvoering van Versis door de Regio wordt beëindigd. De gevolgen van financiële risico's en tekorten kunnen worden gefinancierd vanuit de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.
5. In 2013 is een inventarisatie uitgevoerd naar de financiële risico's bij het Regiokantoor van Regio Rivierenland, waarbij tevens een koppeling is gelegd met de saldi van reserves en voorzieningen om de risico's te kunnen dekken. De in de balans opgenomen algemene reserve van € 474.000 wordt voldoende geacht voor het afdekken van de financiële risico's.
6. In aanvulling op de uitgevoerde risico-inventarisatie bij het Regiokantoor is een vervolgonderzoek uitgevoerd, specifiek gericht op frauderisico's. Frauderisico's kunnen (latent) aanwezig zijn zowel op het gebied van onttrekking van geld of goederen aan de organisatie als ook met betrekking tot de financiële verantwoording. Doel van de frauderisico-analyse is vast te stellen hoe het staat met de kwaliteit van beheersing van frauderisico's. Er functioneren voldoende controle- en beheersingsmaatregelen binnen het Regiokantoor van Regio Rivierenland. De frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

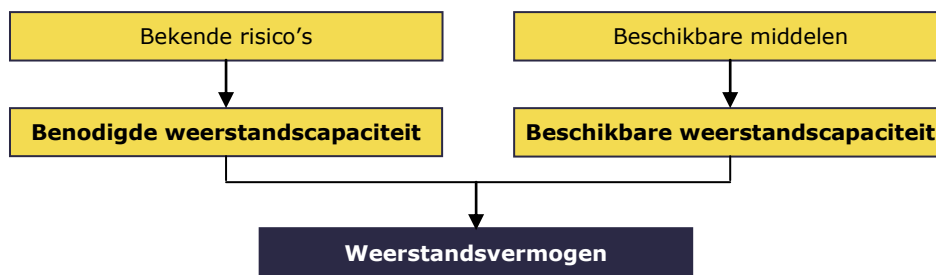
De uitvoeringsaspecten van risicomangement en de daarmee samenhangende ontwikkelingen in de organisatie worden hierna in deze paragraaf toegelicht.

Toelichting op het begrip weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit – de ingeschatte risico's – en de beschikbare weerstandscapaciteit – de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen wordt gevormd door de aanwezige middelen om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen.

Het gaat bij het weerstandsvermogen met name om risico's die *niet* via verzekeringen of voorzieningen kunnen worden ondervangen.

In onderstaand schema is dit weergegeven:

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de regio kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.

De middelen die we tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen zijn:

- de vrije aanwendbare reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorzien in de begroting.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit

Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling die taken uitvoert in opdracht van tien gemeenten. Het weerstandsvermogen van de regio wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke gemeenten. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de regio financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de regio verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en verliezen. Daarnaast is het wenselijk om voor bepaalde activiteiten een reserve te hebben om te voorkomen dat bedrijfsresultaten en onvoorzien omstandigheden grote afwijkingen veroorzaken in de jaarlijks geraamde gemeentelijke bijdragen en tarieven. De afgelopen jaren is de vaste gemeentelijke bijdrage van de gemeenten deels omgezet naar dienstverleningsovereenkomsten. Het leveren van maatwerk en flexibiliteit heeft als nadeel dat er meer (financiële) risico's in de bedrijfsvoering ontstaan. Om deze risico's op te kunnen vangen heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de vorming van reserves.

Overzicht van weerstandscapaciteit en risico's bij de programma's Regionale samenwerking en Contractgestuurde dienstverlening

Om het inzicht te versterken in de bestaande en toekomstige financiële risico's en de mate waarin deze zijn afgedekt door reserves heeft het Regiokantoor in 2013 een onderzoeksrapport 'Risico's bij Regio Rivierenland' op laten stellen. In algemene zin kan gesteld worden dat er geen (grote) risico's zijn bij het Regiokantoor die om directe aanpassing in de bedrijfsvoering vragen. Mede op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie en de in het onderzoeksrapport opgenomen adviezen is in 2013 een algemene reserve gevormd van € 474.000 voor het afdekken van deze (financiële) risico's.

Voor het opvangen van tekorten (en overige financiële risico's) bij de uitvoering van contractactiviteiten (programma 2 Contractgestuurde dienstverlening) is een risicoreserve gevormd. Deze reserve is bedoeld om tegenvallende resultaten en/of wegvallende vraag op flexibele taken op te kunnen vangen. Een reserve van maximaal 30% van de totale uitgaven bij Contractgestuurde dienstverlening wordt voldoende geacht om de bedrijfsvoeringsrisico's op te kunnen vangen (besluit van het Algemeen Bestuur uit april 2011). De flexibele taken van Contractgestuurde dienstverlening bevatten risico's voor Regio Rivierenland, waarbij te denken valt aan: ziekte en inhuur van personeel, afschrijving van materieel en fluctuaties in de vraag naar diensten/producten. Ook zijn er risico's op het gebied van vraag en aanbod. Hiertegenover staat dat de gemeenten betalen voor de gevraagde diensten. In het uiterste geval zijn gemeenten als eigenaar van de Regio Rivierenland verantwoordelijk voor tekorten die niet kunnen worden gedekt uit de gevormde reserves.

Onvoorziene uitgaven

In de Nota reserves en voorzieningen, vastgesteld op 26 oktober 2009, is ten aanzien van de weerstandscapaciteit van de programma's Regionale samenwerking en Contractgestuurde dienstverlening bepaald dat er een post 'onvoorzien' in de begroting opgenomen kan worden voor incidentele tegenvallers.

In de programmabegroting 2018 is een bedrag van € 20.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven.

Maatregelen op het gebied van risicobeheersing en risicomangement

We hebben verzekeringen afgesloten voor onze eigendommen en voor het personeel. We hebben verzekeringen op het gebied van brand/opstal + inventaris/goederen, computerverzekering, aansprakelijkheid, rechtsbijstand, fraude & beroving en goed werkgeverschap. Eventuele financiële risico's en kosten van schades kunnen veelal via verzekeringspolissen worden gedekt.

De werkorganisatie en de werkprocessen zijn zodanig ingericht, dat voldoende (controle-) procedures en beheersmaatregelen functioneren om financiële risico's en frauderisico's te voorkomen of in ieder geval te beperken. We werken met (meerjarige) contracten, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting/onderhoud om de risico's ten aanzien financiële verplichtingen te reduceren. Ook voor de inkomsten geldt, dat we contractafspraken maken met onze klanten (bijvoorbeeld via dienstverleningsovereenkomsten). Het beheer van subsidiegelden en de bewaking van subsidievoorwaarden en -verplichtingen is voldoende ingebed in de organisatie. Ten aanzien van de geldmiddelen wordt opgemerkt dat de organisatie geen eigen kas heeft. Alle geldstromen lopen via de bank (BNG), waardoor geen risico's bestaan ten aanzien van vervreemding of verduistering van kasgelden. De banktegoeden zijn ondergebracht bij de schatkist, waardoor ook ten aanzien van het onrechtmatig gebruik van banktegoeden de financiële risico's grotendeels zijn afgedicht, omdat voor het ontvreemden van gelden extra stappen ondernomen moeten worden. Bovendien zijn in het proces van bankbetalingen meerdere controlestappen aangebracht.

Voor wat betreft de gemeentelijke bijdrage zijn in de Regeling Regio Rivierenland bepalingen opgenomen, waardoor financiële risico's worden beperkt, in ieder geval voor de korte termijn. Overige getroffen maatregelen betreffen voornamelijk organisatorische maatregelen, passend bij de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en de dynamiek van het werken in een gemeentelijke (politieke) omgeving. Er wordt geïnvesteerd in personeel via training, opleidingen en loopbaanbegeleiding. Daarnaast is er aandacht voor de kwaliteit, betrouwbaarheid en continuïteit van (ICT-)systemen en de hiermee samenhangende activiteiten op het gebied van databeheer en informatiebeveiliging .

Paragraaf 2 – Onderhoud kapitaalgoederen

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2018

We zetten het beleid voort. Er is een actueel meerjarig onderhoudsplan opgesteld voor de panden J.S. de Jongplein en Van Lidth de Jeudelaan in Tiel.

Beleidskader

Het beleid ligt vast in het meerjarenonderhoudsplan

De beleidskader ligt vast in de beleidsnotitie Onderhoud gebouwen. Uitgangspunt is dat op langere termijn de gebouwen op een adequate wijze worden onderhouden. Renovaties en nieuwbouw moeten hiervan los worden gezien. Hiervoor moeten afzonderlijk middelen beschikbaar worden gesteld door het Algemeen Bestuur. In de periode 2015/2016 zijn door een daartoe gespecialiseerd bureau nieuwe meerjarige onderhoudsplannen opgesteld. De onderhoudsplannen voor de panden Burg. van Lidth de Jeudelaan en J.S. de Jongplein zijn doorgerekend voor 20 jaar t/m 2035. Jaarlijks wordt nagegaan of de voorziening een toereikend saldo heeft en of het meerjarenonderhoudsplan bijstelling behoeft.

Financiële consequenties en vertaling daarvan in de begroting

De jaarlijkse storting in de onderhoudsvoorziening in de programmabegroting 2018 bedraagt € 65.800 en sluit aan op het meest recente meerjarig onderhoudsplan.

Onderhoud gebouwen <i>Bedragen x € 1.000</i>	2018	2019	2020	2021	2022
Stand voorziening onderhoud gebouwen 1 januari	97	38	4	20	10
Dotatie voorziening	66	66	66	66	66
Onttrekking voorziening	-125	-100	-50	-75	-60
Stand 31 december	38	4	20	10	16

In de afgelopen jaren zijn geplande onderhoudswerkzaamheden gedeeltelijk uitgesteld of gecombineerd uitgevoerd in samenhang met lopende investeringen in en aan onze panden. In 2016 zijn we begonnen met een inhaalslag en zijn de volgende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:

- * Pand J.S. de Jongplein: vernieuwen CV-installatie en schilderwerkzaamheden aan de buitenzijde.
- * Pand Burg. van Lidth de Jeudelaan: vernieuwen dakbedekking.

In de komende periode worden volgens de geactualiseerde onderhoudsplanning ondermeer de volgende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:

J.S. de Jongplein

- Dakrenovatie pand (wordt gefaseerd uitgevoerd)
- Noodverlichting/vervanging armaturen
- Vernieuwen brandmeldinstallatie
- Liftrevisie
- Vernieuwen regeltechniek

Burg. van Lidth de Jeudelaan:

- Schilderwerk (regulier)
- Vernieuwen brandmeldinstallatie
- Vernieuwen boeiboorden

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2018

Algemeen

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hanteert de volgende definitie van 'bedrijfsvoering': "Bedrijfsvoering betreft de bedrijfsprocessen binnen een organisatie om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren alsmede de sturing en beheersing daarvan."

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, leiding/aansturing, een goede communicatie, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een efficiënte inrichting van de organisatie en een gezonde samenwerkingscultuur, samen met gemeenten en andere partners cruciaal om de doelstellingen van de regionale samenwerking te bereiken en onze dienstverlening adequaat te kunnen uitvoeren.

Onze organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Verandering zal de constante factor zijn voor onze organisatie. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het Dagelijks Bestuur is primair verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het Algemeen Bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

Inrichting van de organisatie

De organisatie van Regio Rivierenland bestaat uit drie onderdelen:

- **Concernondersteuning:** dit onderdeel is gericht op de interne dienstverlening aan de andere twee onderdelen en is gericht op de bedrijfsvoering van Regio Rivierenland.
- **Regionale samenwerking:** dit onderdeel richt zich volledig op de procesmatige facilitering van de beleidsmatige samenwerking tussen de gemeenten op o.a. de drie Speerpunten (Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme) en op de doorlopende programmalijnen op diverse gebieden zoals duurzaamheid, mobiliteit en wonen. Daarmee worden de opgaven uit programma 1 van de begroting verwezenlijkt.
- **Contractgestuurde Dienstverlening:** dit onderdeel levert op contractbasis diensten voor de gemeenten. Daarmee worden de opgaven uit programma 2 van de begroting gerealiseerd.

Concernondersteuning

De ondersteunende middelen (P&O, Financiën & Control, Administratie, Informatievoorziening & Automatisering, Huisvesting, JZ, Archief, Communicatie, Bestuursondersteuning/-secretariaat) staan direct ten dienste van de bedrijfsvoering van het Regiokantoor. Bij sommige onderdelen worden ook taken voor anderen verricht. Zo koopt bijvoorbeeld het Programmabureau Wmo/Jeugd ondersteuning in voor communicatie, huisvesting, administratie en I&A. Hiermee worden inkomsten gegenereerd. De koers voor 2018 is om met inzet van zo weinig mogelijk financiële middelen, een kwalitatief goede dienstverlening te bieden op basis van resultaatafspraken. Ten behoeve van de instandhouding van de regionale samenwerking zelf, zijn op concernniveau werkzaamheden nodig die ten goede komen aan alle regio-onderdelen. Deze werkzaamheden worden sober en op minimaal niveau ingericht. De concernondersteuning is gericht op:

- Het werkgeverschap (CAR-UWO, personeelsregelingen, OR en GO)
- De planning- en controlcyclus
- Control (auditcomité, interne controle, algemene financiële en juridische control)
- Organisatie-inrichting (treasury, budgetbeheer, mandatering, organisatieregelingen)
- Juridische control (gemeenschappelijke regeling en interne reglementen en verordeningen)
- Archief (centrale archiefverantwoording en -wetgeving)
- Concerncommunicatie (website, intranet, nieuwsuitingen, folders)
- Bestuursondersteuning (faciliteren bestuursvergaderingen, regiomiddagen, regionale agendacommissie en bijeenkomsten)

De overige middelenfuncties, waarbij dienstverleningsafspraken kunnen worden gemaakt, zijn ondergebracht bij het onderdeel Contractgestuurde Dienstverlening met een directe kostentoedeling naar de onderdelen waar werkzaamheden voor worden verricht. Door deze werkwijze wordt de werkelijke kostprijs per onderdeel transparant. Hierdoor kunnen ook makkelijker diensten buiten onze organisatie worden aangeboden, waarmee inkomsten worden gegenereerd.

Regionale samenwerking

Wijziging topstructuur in 2016

Na alle wijzigingen in taken die bij de Regio belegd zijn, waarvan de laatste de afsplitsing van Avri was, sloot de structuur met een tweehoofdige directie niet meer aan bij de omvang en taken van de regio organisatie. In 2016 is besloten om de Regio te laten bestaan uit twee afdelingen, waarbij de ene alle beleidsondersteunende taken, waaronder o.a. de speerpunten, onder de hoede neemt en de andere zich richt op de contractgestuurde diensten.

Beleidsmatige samenwerking

Vanaf 2015 is de wijze waarop gemeenten met elkaar samenwerken op een nieuwe manier vormgegeven. Deze wijzigingen zijn vertaald in het takenpakket van de medewerkers. Het onderdeel Programma's en Strategie is omgevormd tot het onderdeel Procesondersteuning en regiovoering Speerpunten. Zij faciliteren de samenwerking tussen de gemeenten op een hoogwaardig procesmatig niveau en anticiperen daarbij op de wensen van de gemeenten en maatschappelijke ontwikkelingen (veranderingen, bedreigingen en kansen voor de gemeenten). In 2018 bestendigen we deze werkwijze.

We blijven investeren in de gezamenlijke ontwikkeling van de drie speerpuntondersteuners en de medewerkers die op projectniveau werkzaam zijn voor de doorlopende programmalijnen op diverse gebieden zoals duurzaamheid, mobiliteit en wonen.

We zetten, samen met de gemeenten, in op het transparant maken en houden van de onderwerpen die op regionaal niveau spelen, zodat de gemeenten het overzicht behouden en de inhoudelijke richting kunnen blijven bepalen. We blijven investeren in onze communicatie. Onze website moet de bron zijn waar onze gemeenten, maar ook andere belangstellenden de juiste informatie makkelijk kunnen vinden.

Contractgestuurde dienstverlening

Voor Contractgestuurde Dienstverlening zetten we in op een zeer efficiënte interne backoffice en slimme automatisering zodat we op kostenefficiënte wijze producten kunnen leveren aan onze gemeenten.

Beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering

Als gevolg van de vele veranderingen in de organisatie de afgelopen jaren en de onlangs doorgevoerde wijziging in de organisatiestructuur moeten interne regelingen op het gebied van personeel, organisatie en financiën geactualiseerd worden. We streven er naar om in 2017/2018 stappen te zetten om de regelingen geactualiseerd en beoordeeld te krijgen. Regelgeving die weer up to date is draagt bij aan de effectiviteit van onze organisatie.

Met onze deskundige expertise op het gebied van I&A, JZ, Huisvesting en Financiën willen we meer financieel voordeel voor onze gemeenten halen door diensten te leveren aan andere organisaties zoals het RAR, Avri, GGD Gelderland-Zuid etc.

Met Omgevingsdienst Rivierenland en met GGD Gelderland-Zuid zijn in 2013 huurovereenkomsten aangegaan met een looptijd van 5 jaar. Deze huurovereenkomsten lopen af in 2018. Op dit moment is het nog onzeker of de huurovereenkomsten allebei verlengd worden.

Paragraaf 4 – Financiering

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2018

We zetten het beleid ongewijzigd voort.
Er zijn geen punten die specifieke aandacht nodig hebben.

Beleidskader: het Treasurystatuut van de regio

In het Treasurystatuut staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. In oktober 2009 (ingangsdatum 1 januari 2010) is het statuut vastgesteld door het Dagelijks Bestuur.

De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht.

Onderdelen:

- Algemene ontwikkelingen
- Treasurybeheer
- (Krediet) Risicobeheer
- Financiering

Algemene ontwikkelingen

Dit onderdeel schetst de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, alsmede wijzigingen in de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido), de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de wet Hof en het Verplicht Schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Interne ontwikkelingen

Regio Rivierenland voldoet bij de uitvoering van de treasuryfunctie aan de wet- en regelgeving. Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden is het een verplichting geworden om overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere financiële instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan. Er mag een bedrag ter hoogte van 0,75% (met een ondergrens van € 250.000) van het jaarlijkse begrotingstotaal buiten de schatkist gehouden worden voor de uitvoering van dagelijkse taken. Door de invoering van het verplicht schatkistbankieren en de lage rentestand hebben wij geen bancaire rente-inkomsten in onze begroting.

Externe ontwikkelingen, rente-ontwikkelingen

De belangrijkste externe ontwikkelingen zijn (internationale) economische indicatoren en de invloed hiervan op de geld- en kapitaalmarkt, alsmede wijzigingen in wet- en regelgeving.

Regio Rivierenland kent geen zelf ontwikkelde rentevisie. Zij volgt de marktgegevens en renteontwikkelingen via publicaties van gerenommeerde financiële instellingen.

We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode op het huidige lage niveau zal blijven.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is de (beleids) uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige treasurystatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Met de invoering van schatkistbankieren is de aandacht voor het volgen en bewaken van de banksaldi en de mutaties in 's Rijks schatkist verder geïntensiveerd.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2 % bedragen van het begrotingstotaal van € 8.381.000. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet voor Regio Rivierenland bedraagt voor 2018 afgerond € 687.000.

Renterisico

De renterisiconorm is ook een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingssaldo. De vaste schuld van Regio Rivierenland bestaat uit geldleningen waarop geen renteherzieningen plaatsvinden. Derhalve is er geen renterisico.

Kredietrisicobeheer

Regio Rivierenland loopt geen risico's bij het uitzetten van geldmiddelen. De gelden zijn belegd conform de voorwaarden genoemd in het treasurystatuut.

Frauderisico

We hebben bij het Regiokantoor een inventarisatie van frauderisico's uitgevoerd. Het doel van deze frauderisico-analyse is vast te stellen hoe het staat met de kwaliteit van beheersing van frauderisico's binnen onze organisatie en welke beheersingsmaatregelen er eventueel nog genomen moeten worden ter voorkoming van eventuele fraude. De belangrijkste frauderisico's hebben betrekking op fraude met bancaire middelen, kantoorvoorraden en onrechtmatig gebruik van subsidiegelden. Er functioneren voldoende controle- en beheersingsmaatregelen binnen het Regiokantoor van Regio Rivierenland en de frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

Financiering

De aanwezige vaste activa (inclusief gronden en kapitaalbelangen) zijn bijna volledig met lang vermogen gefinancierd, deels via een langlopende lening bij de BNG en deels met eigen vaste financieringsmiddelen (reserves). De financiële positie is goed en de financieringsverhoudingen op basis van de geprognosticeerde balans per 1-1-2018 zijn gezond, zoals onderstaand overzicht laat zien:

	Prognose balans 1.1.2018
(bedragen x € 1.000)	
Totaal kapitaalbeslag in vaste activa	4.610
Financiering als volgt:	
Eigen vaste financieringsmiddelen (reserves)	2.203
Vaste schulden (langlopende BNG-lening)	2.313
Financiering met vlottende passiva, per saldo	94
Totaal van de financiering	4.610

De leningenportefeuille geeft het volgende verloop te zien in 2018.

Leningenportefeuille <i>Bedragen x € 1.000</i>						
Naam	Oorspr. hoofdsom	Rente	Looptijd	Afgelost in	Stand 1-1-2018	Stand 31-12-2018
Lening BNG	5.000	4,335%	20 jaar	2027	2.313	2.063
Totaal vaste schulden:					2.313	2.063

De langlopende BNG-lening wordt gebruikt voor de financiering van de in erfpacht aan Avri uitgegeven gronden, die een balanswaarde hebben van € 2.028.519. De overige investeringen in materiële vaste activa zijn voor het grootste deel gefinancierd met eigen financieringsmiddelen (reserves). De komende jaren worden de reserves geleidelijk afgebouwd en voor zover deze reserve-afbouw sneller gaat dan de afschrijvingen van de investeringen, moeten we additionele externe financiering aantrekken. In de loop van 2019 (of mogelijk eerder) moeten we sowieso een nieuwe BNG-lening aantrekken in verband met de herfinanciering van de gronden die in erfpacht zijn uitgegeven aan Avri. Op de bestaande lening wordt jaarlijks € 250.000 afgelost en na de betaling van de aflossingstermijn van januari 2019 is het saldo van de lening niet meer toereikend voor de financiering.

Een belangrijk voordeel van de financiering met eigen financieringsmiddelen (reserves) is, dat geen rentelasten betaald hoeven te worden. Als gevolg van de geplande afbouw van reserves en de huidige aflossingen op de bestaande BNG-lening moeten we (waarschijnlijk) in 2019 een nieuwe lening aantrekken. Daardoor komen er nieuwe rentelasten in de begroting en daalt het resultaat uit Treasury, waardoor ook de gemeentelijke bijdrage gaat stijgen. De mate waarin is afhankelijk van de rente die voor de nieuwe lening betaald moet worden en het tempo van de afbouw van de reserves.

Wettelijke kaders volgens de notitie Rente 2017 / Rentescema

In de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie zijn nieuwe voorschriften opgenomen voor de wijze waarop de rente verwerkt moeten worden in de begroting. Alle rentelasten en rentebaten uit hoofde van financieringen moeten bij Treasury worden verantwoord. Er mag een rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) worden berekend, maar deze rentevergoeding is gemaximeerd tot het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de rentelasten over de externe financiering (langlopend én kortlopend). De omslagrente moet op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele vaste activa. Het in de begroting voorgerecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De BBV-commissie doet de aanbeveling om het Rentescema uit de Notitie Rente 2017 op te nemen in de paragraaf Financiering van de begroting.

In de begroting 2018 hebben we de rentepercentages toegepast die in onderstaand overzicht zijn opgenomen.

	Rentepercentage
Langlopende financiering (lening BNG)	4,335%
Rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves)	2,5%
Omslagrente	3,0%
Financieringsrente in erfpacht uitgegeven gronden (projectfinanciering)	4,335%

De bespaarde rente met betrekking tot eigen financieringsmiddelen komt in de begroting ten gunste van de exploitatie en maakt onderdeel uit van het resultaat uit Treasury.

Op de volgende pagina is het Rentescema opgenomen uit de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie, waarmee inzicht wordt gegeven in de rentelasten, de rentebaten, het renteresultaat en de wijze van toerekening van de rente aan investeringen.

Renteschema:

Rentelasten externe financiering (lange financiering)	€ 94.000
Rentelasten externe financiering (korte financiering)	€ 5.000
Rentebaten	- € 2.000
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 97.000
Af: toerekening rente aan gronden die in erfpacht zijn uitgegeven (projectfinanciering tegen een rente van 4,335%)	- € 88.000
Totaal van de aan de overige vaste activa toe te rekenen externe rente	€ 9.000
Rente over het eigen vermogen (een rentevergoeding van 2,5%)	€ 55.000
Totaal van de aan de overige vaste activa toe te rekenen rente	€ 64.000
De aan de overige vaste activa toegerekende rente (o.b.v. renteomslagpercentage van 3%)	- € 69.000
Begroot renteresultaat (voordelig)	€ 5.000

Het resultaat uit Treasury (opgenomen in programma 3) komt uit op € 60.000 (voordelig) en is als volgt opgebouwd:

* Renteresultaat: € 5.000.

* Rentevergoeding eigen financieringsmiddelen (reserves): € 55.000.

Paragraaf 5 – Verbonden partijen

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2018

We zetten het beleid ongewijzigd voort.

Visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee Regio Rivierenland een bestuurlijke en financiële band heeft. In de begroting en jaarstukken wordt aandacht besteed aan de verbonden partijen. Dit is vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's die samenhangen met verbonden partijen.

In de financiële verordening is bepaald dat nieuwe verbonden partijen en wijzigingen in bestaande verbonden partijen of eventuele problemen en beëindiging van bestaande verbonden partijen in deze paragraaf behandeld dienen te worden.

Nieuwe verbonden partijen of wijzigingen

Er worden in 2018 geen mutaties in verbonden partijen verwacht.

Ongewijzigde verbonden partijen

Deelname in vennootschappen

ARN B.V.

De Regio participeert in de afvalverbrandingsinstallatie van ARN B.V. te Weurt. De aandelen zijn als volgt over de verschillende aandeelhouders verdeeld:

Milieusamenwerking Afvalverwijdering Regio Nijmegen (MARN)	3.750	aandelen
Regio De Vallei	1.176	aandelen
Regio Rivierenland	588	aandelen
Door de rechtspersoon gehouden eigen aandelen	490	aandelen
Remondis Nederland B.V.	<u>3.996</u>	aandelen
Totaal	10.000	aandelen

De Regio heeft 588 aandelen van nominaal € 454 waarvan 100% is gestort. De totale waarde (verkoopingsprijs) van de deelneming bedraagt € 266.952. Omdat we een kapitaalbelang hebben van meer dan 5% vallen de (dividend)opbrengsten van de deelneming onder de deelnemingsvrijstelling en hoeven we hierover geen vennootschapsbelasting te betalen.

Relevante cijfers van Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN B.V.) (x € 1.000)

Eigen vermogen 31 december 2015	17.081
Vreemd vermogen 31 december 2015	55.023
Netto resultaat 2015	641

De cijfers zijn overgenomen uit de jaarrekening 2015 van afvalenergiecentrale ARN B.V. Over 2016 zijn nog geen cijfers bekend.

Deelname in samenwerkingsverbanden

Regio Rivierenland heeft geen bestuurlijke en/of financiële belangen in andere samenwerkingsverbanden.

Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage

Totaaloverzicht

Overzicht van baten en lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>		Rekening 2016	B 2017 t/m AB mrt	Begroting 2018
Lasten				
1. Regionale samenwerking		2.568	2.213	1.088
2. Contractgestuurde dienstverlening		2.705	2.580	5.757
3. Algemene baten en lasten		0	0	1.536
Totaal lasten		5.273	4.793	8.381
Baten				
1. Regionale samenwerking		677	243	25
2. Contractgestuurde dienstverlening		2.823	2.411	6.243
3. Algemene baten en lasten		0	0	159
Voordeel huisvestingskosten		160	116	148
Totaal baten		3.660	2.770	6.575
Gemeentelijke bijdrage				
1. Regionale samenwerking		1.838	1.786	1.820
2. Contractgestuurde dienstverlening		0	0	0
3. Algemene baten en lasten		0	0	38-
Voordeel huisvestingskosten		115-	116-	148-
Totaal gemeentelijke bijdrage		1.723	1.670	1.634
Saldo van baten en lasten		110-	353	172
Mutaties reserves				
1. Regionale samenwerking	Onttr.	134	184	0
	Stort.	0	0	0
2. Contractgestuurde dienstverlening	Onttr.	179	169	166
	Stort.	316	0	0
3. Algemene baten en lasten	Onttr.	0	0	6
	Stort.	0	0	0
Resultaat		107-	0	0

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage <i>Bedragen x € 1.000</i>		Rekening 2016	B 2017 t/m AB mrt	Begroting 2018
1. Regionale samenwerking		1.838	1.786	1.820
2. Contractgestuurde dienstverlening		0	0	0
3. Algemene baten en lasten		0	0	38-
Voordeel huisvestingskosten		115-	116-	148-
Totaal		1.723	1.670	1.634
				-2,2%

De gemeentelijke bijdrage in de begroting 2018 komt uit op een bedrag van € 6,81 per inwoner en dat is ca. € 0,20 per inwoner minder dan in de begroting 2017.

Gemeentelijke bijdrage begroting 2017

Overzicht besluiten Algemeen Bestuur na vaststelling programmabegroting 2017

Nr.	Omschrijving	Bedrag x € 1.000	I/S	Datum besluit
	Gem. bijdrage programmabegroting 2017	1.670		
	Door het Algemeen Bestuur vastgestelde wijzigingen van de (concept)programmabegroting 2017: geen mutaties of wijzigingen			
	Geen begrotingswijzigingen t/m AB van maart 2017			
	Gem. bijdrage begr. 2017 (t/m AB mrt 2017)	1.670		
	<i>De begrotingswijzigingen vanaf april 2017 worden in de Bestuursrapportage 2017 verwerkt.</i>			

Verschillenanalyse per programma

Programma 1 Regionale Samenwerking				Bedragen x € 1.000	
	B 2017 t/m AB mrt	Begroting 2018		Vershil	Impact op gemeentelijke bijdrage
Lasten	2.213	1.088	→	1.125-	
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Hogere salarislasten en overige directe kosten voor speerpunt- en beleidsondersteuning.			22	22
Alle producten	De overheadkosten worden in de programmabegroting 2018 conform BBV-voorschrift niet meer toegerekend aan de programma's. Alle overheadkosten zijn centraal verantwoord bij programma 3 Algemene Baten en lasten. De lasten bij programma 1 zijn daardoor afgenomen met € 1.162.000. Als gevolg van lagere kapitaallasten, kostenbesparingen en wijzigingen in de toerekening van overhead daalt de gemeentelijke bijdrage bij programma 1 per saldo met € 88.000.			1.162-	88-
Alle producten	Bijstellingen van een aantal budgetten in de begroting, waaronder een ophoging van het werkbudget voor Lobby & Branding; per saldo is het effect een verhoging van de lasten met € 35.000.			35	35
Onvoorzien	Het budget voor onvoorziene uitgaven is in de programmabegroting 2018 opgenomen bij programma 3 Algemene baten en lasten. Hierdoor dalen de lasten bij programma 1 met 20.000.			20-	20-
Baten	243	25	→	218-	
Treasury	Het resultaat uit Treasury is in de begroting 2018 bij programma 3 Algemene baten en lasten opgenomen.			110-	110
Algemene bestuurs- ondersteuning	De vergoeding voor overhead van € 133.214 die Avri vanaf 2016 betaalt via de erfpachtcanon is in de begroting 2018 bij programma 3 Algemene baten en lasten opgenomen.			133-	0
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	In de begroting 2018 is een stelpost opgenomen voor te realiseren projectgerelateerde opbrengsten.			25	25-
Gemeentelijke bijdrage	1.786	1.820	→	34	34

Programma 2 Contractgestuurde dienstverlening				<i>Bedragen x € 1.000</i>	
	B 2017 t/m AB mrt	Begroting 2018		Vershil	Impact op gemeentelijke bijdrage
Lasten	2.580	5.757	→	3.177	
Alle producten	Hogere salarislasten en overige directe kosten bij de uitvoeringstaken van Contractgestuurde dienstverlening en RMC-projecten.			45	
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Extra salarislasten door personele uitbreidingen			101	
Inkoopondersteuning	Extra salarislasten door personele uitbreidingen			60	
Alle producten	De overheadkosten worden in de programmabegroting 2018 conform BBV-voorschrift niet meer toegerekend aan de programma's. Alle overheadkosten zijn centraal verantwoord bij programma 3 Algemene Baten en lasten. De lasten bij programma 1 zijn daardoor afgenomen met € 592.000.			592-	
Versis/Basismobiliteit	Regio Rivierenland is belast met het coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/ Basismobiliteit. De stijging van de lasten t.o.v. de begroting 2017 bedraagt € 3.563.000.			3.563	
Baten	2.411	6.243	→	3.832	
Alle producten	In de begroting 2018 zijn de tarieven bijgesteld. Hierdoor zijn de geraamde DVO-opbrengsten voor de uitvoeringstaken binnen de Regio gedaald t.o.v. de begroting 2017.			29-	
Inkoopondersteuning/ Sociale recherche	In de begroting 2018 zijn opbrengsten geraamd voor de uitvoeringstaken die Inkoop en Sociale Recherche in opdracht van derden verrichten. T.o.v. de begroting 2017 een stijging van de baten met € 132.000. De ramingen zijn gebaseerd op de realisatie in 2016.			132	
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Hogere inkomsten (subsidies en bijdragen) voor RMC-projecten en detacherings-opbrengsten van RMC-personeel.			166	
Versis/Basismobiliteit	Regio Rivierenland is belast met het coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/ Basismobiliteit. De stijging van de baten t.o.v. de begroting 2017 bedraagt € 3.563.000.			3.563	
Gemeentelijke bijdrage	0	0	→	0	0

Programma 3 Algemene baten en lasten				Bedragen x € 1.000	
	B 2017 t/m AB mrt	Begroting 2018		Vershil	Impact op gemeentelijke bijdrage
Lasten	0	1.536	→	1.536	
Overhead	Taakveld 0.4: kosten van overhead die vanaf 2018 centraal worden verantwoord.			1.572	
Treasury	Taakveld 0.5: rentelasten over de externe financiering.			99	99
Treasury	Taakveld 0.5: de aan andere taakvelden toegerekende rente, die volgens de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie als negatieve last op het taakveld Treasury moet worden verantwoord.			157-	157-
Onvoorziene uitgaven	Taakveld 0.8 centraal budget voor onvoorziene uitgaven.			20	20
Vennootschapsbelasting	Taakveld 0.9: centraal budget voor de heffing van vennootschapsbelasting.			2	2
Baten	0	159	→	159	
Treasury	Taakveld 0.5 rentebaten			2	2-
Overhead	Taakveld 0.4 via de erfpachtcanon van Avri ontvangen bijdrage voor overheadkosten.			133	
Overhead	Taakveld 0.4: ontvangen bijdrage/subsidie voor de beheerskosten van Versis/ Basismobiliteit voor de financiering van overheadkosten (10% van het totale budget van € 240.000).			24	
Gemeentelijke bijdrage	0	38-	→	38-	38-

Uitgangspunten programmabegroting 2018

De uitgangspunten voor de programmabegroting 2018 zijn vastgesteld in de Kaderbrief Programmabegroting 2018, die het Algemeen Bestuur in de vergadering van 8 maart 2017 heeft vastgesteld.

Algemeen

Basis vormt het bestaande beleid zoals geformuleerd en geraamd in de Programmabegroting 2017 inclusief de begrotingswijzigingen tot en met de besluitvorming in het Algemeen Bestuur t/m maart 2017.

Aantallen inwoners

Voor de vaststelling van de aantallen inwoners per gemeente worden, conform de in de gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland opgenomen bepalingen, de openbaar gemaakte bevolkingscijfers van het CBS aangehouden naar de stand van 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. Voor 2018 worden de voorlopige inwoneraantallen op 1 januari 2017 gehanteerd.

Prijsindexering

In verband met de noodzaak (bestuurlijke opdracht) om kostenbesparingen te realiseren is in de begroting 2018 geen prijsindexering toegepast bij de kostenbudgetten.

Salariskosten

De salariskosten voor 2018 zijn geraamd op basis van de actuele personele formatie. We hebben rekening gehouden met de stijging van de salarissen bij mensen die binnen hun salarisschaal nog recht hebben op een jaarlijkse periodiek.

In de begroting 2018 is rekening gehouden met een stijging van 3% van de salarislasteren ten opzichte van de begroting 2017 overeenkomstig de vastgestelde kaderbrief. De huidige CAO heeft een looptijd tot 1 mei 2017. In de Programmabegroting 2017 is nog geen rekening gehouden met eventuele kostenstijgingen uit CAO-afspraken voor het tijdvak vanaf 1 mei 2017. Daarnaast zijn de pensioenpremies op 1 januari 2017 fors gestegen (hogere inhouding bij de werknemer: 0,72% en hogere premielast voor de werkgever: 1,98%).

Rente investeringen en reserves en voorzieningen

Basis vormt hiervoor de nota "reserves en voorzieningen 2009" die is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 26 oktober 2009. Voor de rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) hanteren wij in de begroting 2018 een rente van 2,5%, overeenkomstig de nieuwe voorschriften uit de Notitie Rente 2017 van de BBV-Commissie. Voor de toerekening aan investeringen hanteren we een omslagrente van 3%.

Invoering vennootschapsbelastingplicht

De invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven per 1 januari 2016 heeft gevolgen voor Regio Rivierenland. Bij de taken die als ondernemersactiviteit worden aangemerkt moet over de behaalde (fiscale) winsten vennootschapsbelasting worden afgedragen, tenzij één van de in de wet opgenomen vrijstellingen van toepassing is.

BTW

De begroting van de lasten bij de programma's Regionale samenwerking, Contractgestuurde dienstverlening en Algemene baten en lasten is exclusief de compensabele BTW.

Vernieuwing Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Het BBV is in 2016 ingrijpend gewijzigd. Vanaf het begrotingsjaar 2018 gelden de vernieuwde eisen voor gemeenschappelijke regelingen. In het gewijzigde BBV worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd, maar centraal onder een afzonderlijk taakveld. De overhead wordt vanaf 2018 begroot en verantwoord binnen programma 3 Algemene baten en lasten. Ook de resultaten uit Treasury en de centrale budgetten voor onvoorziene uitgaven en vennootschapsbelasting worden vanaf 2018 in programma 3 begroot en verantwoord.

Meerjarenbegroting

In de meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met de bekende meerjarige aanpassingen, zoals mutaties op het gebied van salarissen en eventuele prijsontwikkelingen.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

De belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten ten aanzien van de financiële positie zijn:

- Een stijging van de salarissen en pensioenlasten in de begroting 2018 met gemiddeld 3,0%.
- Wijzigingen in de topstructuur en de overgang van een 2-hoofdige naar een 1-hoofdige directie. Gevolg is een daling van de overheadkosten voor managementtaken.
- Voor de regionale, landelijke en internationale (Brussel) profilering van de 'merknaam' FruitDelta en de versterking van het imago van de Regio is in de begroting een budget voor Lobby & Branding opgenomen van € 60.000.
- De reserves worden de komende jaren afgebouwd en ingezet voor de dekking van lasten waarvoor ze zijn gevormd. Gevolg hiervan is een geleidelijke verschuiving van financiering met eigen financieringsmiddelen (reserves) naar externe financiering. Hierdoor nemen de (externe) rentelasten toe. Zolang de marktrente op de huidige lage stand blijft, zal het effect op de gemeentelijke bijdrage beperkt blijven.

Personeelskosten

Het totaal van de geraamde personeelslasten in de begroting 2018 bedraagt € 3.572.000. Op basis van de ramingen van het CPB, de verwachte salariseffecten bij de huidige aantrekkende economie, de per 1 januari 2017 gestegen pensioenpremies en de huidige stand van de CAO-onderhandelingen, houden wij in de begroting 2018 rekening met een stijging van de salarislasten met 3,0%.

Investeringen Regiokantoor

Via de programmabegroting 2018 wordt krediet gevraagd voor investeringen in klimaatbeheersing in vergaderzaal 0.57 op de benedenverdieping en in werkruimte 1.56, waar Programmabureau Wmo/Jeugd haar werkzaamheden uitvoert. Beide ruimten zitten centraal midden in het gebouw van het Regiokantoor en natuurlijke ventilatie en koeling is in deze ruimten niet of onvoldoende mogelijk. In het verleden is in beide ruimten geen klimaatregeling aangebracht en zeker in de zomermaanden is een adequate temperatuur- en ventilatieregeling noodzakelijk voor een goed werkklimaat. De geraamde investeringsuitgaven bedragen in totaal € 15.000 en kunnen worden gedekt binnen de bestaande begroting door vrijval van kapitaallasten van afgeschreven oude investeringen.

Reserves en voorzieningen

In het navolgende overzicht is de verwachte stand van de reserves en voorzieningen opgenomen per 1 januari 2018 en de vermeerderingen en verminderingen en de verwachte eindstand op 31 december 2018. De berekening is gebaseerd op de werkelijke standen per 1 januari 2017 en de geraamde mutaties in 2017 en 2018.

Reserves

Overzicht reserves <i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand 31-12-2017	Toevoegingen 2018	Onttrekkingen 2018	Stand 31-12-2018
Algemene reserves				
Algemene reserve Regiokantoor	474			474
Risicoreserve Contractgest. Dienstverlening	631		61	570
Subtotaal algemene reserves	1.105	0	61	1.044
Regionaal Meld en Coördinatiepunt (RMC)	410		105	306
Speerpuntberaden	78		45	32
Klimaatbeheersing	37		6	31
Communicatie	5		5	0
Desintegratiekosten ontvlechtingen	544			544
Revolverend fonds Contractgest. Dienstverl.	25			25
Subtotaal bestemmingsreserves	1.098	0	161	937
Totaal	2.203	0	222	1.981

De actuele verwachting is dat van de reserves in 2017 een bedrag van € 212.000 wordt ingezet en in 2018 een bedrag van € 222.000. Dat komt overeen met een gemiddelde afbouw van de reserves met ca. 10% per jaar.

Voorzieningen

Overzicht voorzieningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand 31-12-2017	Toevoegingen 2018	Onttrekkingen 2018	Stand 31-12-2018
Voorzieningen ter egalisatie van kosten				
Onderhoud gebouwen Tiel	97	66	125	38
Totaal voorzieningen	97	66	125	38

De toevoegingen en onttrekkingen zijn afgeleid uit het recentelijk geactualiseerde meerjarig onderhoudsplan van onze 2 panden in Tiel (J.S. de Jongplein en Burg. van Lidth de Jeudelaan).

Geprognosticeerde balans

Activa (x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018
Totaal vaste activa	4.920	4.610	4.340
Totaal vlottende activa	2.578	1.949	1.688
Totaal activa	7.498	6.559	6.028
Passiva (x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018
Eigen vermogen	2.460	2.203	1.981
Voorzieningen	137	97	38
Vaste schulden langer dan één jaar	2.563	2.313	2.063
Totaal vaste passiva	5.160	4.613	4.082
Totaal vlottende passiva	2.338	1.946	1.946
Totaal passiva	7.498	6.559	6.028

Financiële kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Deze wijziging heeft betrekking op het opnemen van een uniforme set financiële kengetallen in de begroting, waaronder de volgende, die relevant en toepasselijk zijn voor Regio Rivierenland:

- netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- solvabiliteitsratio
- structurele exploitatieruimte

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende rol van het bestuur. Hierna nemen wij de kengetallen op, die verplicht in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Regio Rivierenland heeft geen leningen verstrekt aan derden.

De uitkomst van de gecorrigeerde netto schuldquote is daardoor gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserves als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal tussen de 25 en 40% als een gezonde minimumpositie gezien. Regio Rivierenland heeft een gezonde solvabiliteitspositie die precies past in genoemde (optimale) range van 25% tot 40%.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een ruimte van meer dan 1% geeft voldoende ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Tabel met kengetallen:

	Realisatie 2016	Raming 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2011
Netto schuldquote	43%	28%	28%	28%	28%	28%
Solvabiliteitsratio	33%	34%	33%	33%	33%	33%
Structurele exploitatieruimte	2%	0%	0%	0%	0%	0%

Toelichting bij de tabel met kengetallen:

- De netto schuldquote verbetert aanzienlijk vanaf het begrotingsjaar 2017. Dit is het gevolg van de toename van de baten door de uitvoering van Versis/Basismobiliteit vanaf 1 januari 2017.
- De solvabiliteitsratio blijft redelijk constant. De afbouw van de reserves houdt gelijke tred met de verwachte afname van het balanstotaal, waardoor de bestaande (gezonde) solvabiliteitspositie, uitgedrukt in de ratio, in stand blijft.
- De structurele exploitatieruimte komt vanaf 2017 uit op 0%, omdat we uitgaan van structureel evenwicht in de begroting. Het saldo van de structurele baten en lasten en de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves bedraagt in onze begroting nihil, waardoor ook het percentage van de structurele exploitatieruimte uitkomt op 0%. We kunnen het (structurele) budget voor onvoorziene uitgaven van € 20.000 inzetten voor het opvangen van tegenvallers binnen de exploitatie.

Kengetallen zijn momentopnamen. Gewijzigde omstandigheden kunnen een behoorlijk effect hebben op de ratio's met betrekking tot onze liquiditeits- en solvabiliteitspositie en de uitkomsten van de exploitatie. In de paragraaf 'Weerstandvermogen en risicobeheersing' is een opsomming gegeven van een aantal financiële risico's, die hun impact kunnen hebben op onze financiële positie en de uitkomsten van de berekende kengetallen.

Meerjarenraming 2018-2021

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

De belangrijkste ontwikkeling in de gemeentelijke bijdrage voor de jaren 2018 en verder zijn naar verwachting:

1. Voor de jaarlijkse stijging van de salarissen, pensioenlasten en indexering van kostenbudgetten zijn indicatieve percentages opgenomen. In de jaarlijkse Kaderbrief bij de Programmabegroting worden de definitieve percentages vastgesteld.
2. De stijging van de uurtarieven bij Contractgestuurde dienstverlening houden gelijke tred met de ontwikkeling van de salariskosten en overige mutaties in kostenbudgetten.

Meerjarenraming

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018	2019	2020	2021
Lasten				
1. Regionale samenwerking	1.088	1.088	1.088	1.088
2. Contractgestuurde dienstverlening (CgD)	5.757	5.757	5.757	5.757
3. Algemene baten en lasten	1.536	1.536	1.536	1.536
Meerjarige aanpassingen				
Salarissen en pensioenen		70	140	210
Indexering kostenbudgetten		10	20	30
Resultaat uit Treasury		5	10	15
Overige mutaties				
Totaal lasten	8.381	8.466	8.551	8.636
Baten				
1. Regionale samenwerking	25	25	25	25
2. Contractgestuurde dienstverlening (CgD)	6.243	6.243	6.243	6.243
Stijging uurtarieven CgD/opbrengsten RMC		45	90	135
3. Algemene baten en lasten	159	159	159	159
Voordeel huisvestingskosten	148	148	148	148
Totaal baten	6.575	6.620	6.665	6.710
Gemeentelijke bijdrage				
1. Regionale samenwerking	1.820	1.855	1.890	1.925
2. Contractgestuurde dienstverlening (CgD)	0	0	0	0
3. Algemene baten en lasten	38-	33-	28-	23-
Voordeel huisvestingskosten	148-	148-	148-	148-
Totaal gemeentelijke bijdrage	1.634	1.674	1.714	1.754
Saldo van baten en lasten	172-	172-	172-	172-
Storting (+) / onttrekking (-) reserves				
1. Regionale samenwerking		0	0	0
2. Contractgestuurde dienstverlening	166-	166-	166-	166-
3. Algemene baten en lasten	6-	6-	6-	6-
Totaal mutaties reserves	172-	172-	172-	172-
Resultaat	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000	Rek. 2016	B 2017 t/m AB mrt	2018	2019	2020	2021
Gemeentelijke bijdrage	1.723	1.670	1.634	1.674	1.714	1.754
Totaal	1.723	1.670	1.634	1.674	1.714	1.754
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar		-3,1%	-2,2%	2,4%	2,4%	2,3%

De gemeentelijke bijdrage kwam in 2016 uit op een bedrag van € 7,25 per inwoner, gebaseerd op een gemeentelijke bijdrage van in totaal € 1.723.000. In de begroting 2017 bedraagt de gemeentelijke bijdrage € 7 per inwoner en in 2018 en 2019 daalt de gemeentelijke bijdrage naar een bedrag van minder dan € 7 per inwoner. Daarbij is geen rekening gehouden met de bijdrage voor het Regionaal Investeringsfonds (RIF), waarvoor de gemeenten in 2017 een bedrag van € 3 per inwoner betalen. Een bijdrage voor het RIF in 2018 is nog niet vastgesteld.

Uitgangspunten bij de meerjarenraming

Algemeen

De meerjarenraming geeft een indicatie van de verwachte begrotingssaldi in de periode 2018 t/m 2021. De uitgangspunten komen overeen met de Kaderbrief programmabegroting 2018.

Salarissen

Voor de meerjarenraming zijn we uitgegaan van een gemiddelde stijging van de salarissen en pensioenpremies na 2018 met 2% per jaar.

Prijsontwikkelingen

In het kader van de meerjarenraming is de prijsontwikkeling vastgesteld op een percentage van 1%. De prijsindex van 1% is alleen toegepast op de materiële uitgaven, waarbij sprake is van een stijgend prijsniveau.

Kapitaallasten

In de meerjarenbegroting zijn de kapitaallasten voor 2019 en verder vastgesteld op het niveau van 2018. In de meerjarenraming zijn geen aanpassingen opgenomen voor de kapitaallasten, vanwege het feit dat het uitsluitend om vervangingsinvesteringen gaat.

Afbouw reserves/resultaat uit Treasury

Als gevolg van de afbouw van reserves en de daarmee samenhangende toename van de externe financiering (structureel vanaf 2019) stijgen de rentelasten en daalt het resultaat uit Treasury met € 5.000 per jaar.

Inzet reserves

De inzet van reserves in de meerjarenraming hebben we gelijk gehouden aan het niveau in de begroting 2018, omdat we bij het opstellen van de begroting 2018 geen exacte inschatting kunnen maken van de ontwikkelingen die van invloed zijn op de hoogte van de baten en lasten en het begrotingsresultaat in de jaren na 2018. De verwachting is overigens wel, dat de jaarlijkse stijging van de gemeentelijke bijdrage beperkt kan blijven tot het in bovenstaande tabel opgenomen percentage van gemiddeld iets minder dan 2,4%, dat in lijn ligt met de geraamde indexering van de salarissen en de overige kosten.

Overzicht gemeentelijke bijdragen programmabegroting 2018

	Primitieve begroting 2018	Buren	Culemborg	Geldermalsen	Lingewaal	Maasdriel	Neder-Betuwe	Neerijnen	Tiel	West Maas en Waal	Zaltbommel	Totaal regio gemeenten
Aantal inwoners per 1 januari 2017:												
Regio Rivierenland	239.907	26.348	27.865	26.599	11.164	24.254	23.301	12.342	41.491	18.816	27.727	239.907
Programma 1: Regionale samenwerking	1.820.299	199.916	211.426	201.820	84.707	184.028	176.797	93.645	314.814	142.767	210.379	1.820.299
Algemene bestuursondersteuning	607.504	66.720	70.561	67.355	28.270	61.417	59.004	31.253	105.065	47.647	70.212	607.504
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	1.212.795	133.196	140.865	134.465	56.437	122.611	117.793	62.392	209.748	95.120	140.168	1.212.795
Programma 3: Algemene baten en lasten	-38.000	-4.173	-4.414	-4.213	-1.768	-3.842	-3.691	-1.955	-6.572	-2.980	-4.392	-38.000
Treasury	-60.000	-6.590	-6.969	-6.652	-2.792	-6.066	-5.828	-3.087	-10.377	-4.706	-6.934	-60.000
Onvoorziene uitgaven	20.000	2.197	2.323	2.217	931	2.022	1.943	1.029	3.459	1.569	2.311	20.000
Vennootschapsbelasting	2.000	220	232	222	93	202	194	103	346	157	231	2.000
Voordeel huisvestingskosten obv inbreng ODR	-147.886	-24.501	-14.405	-17.607	-2.994	-14.980	-14.808	-8.196	-10.173	-17.026	-23.196	-147.886
Totaal gemeentelijke bijdrage	1.634.413	171.242	192.608	180.000	79.945	165.206	158.298	83.494	298.069	122.760	182.791	1.634.413